

AZ

Ministère de l'Éducation Nationale

DNAFLA

BP: 62 Tél 2241 62
Bamako

RÉPUBLIQUE DU MALI
Un Peuple - Un But - Une Foi

Basajalan - Zanbilen

Réalisé avec le Concours
de l'ACCT

Imprimerie DNAFLA

DANTIGELI.

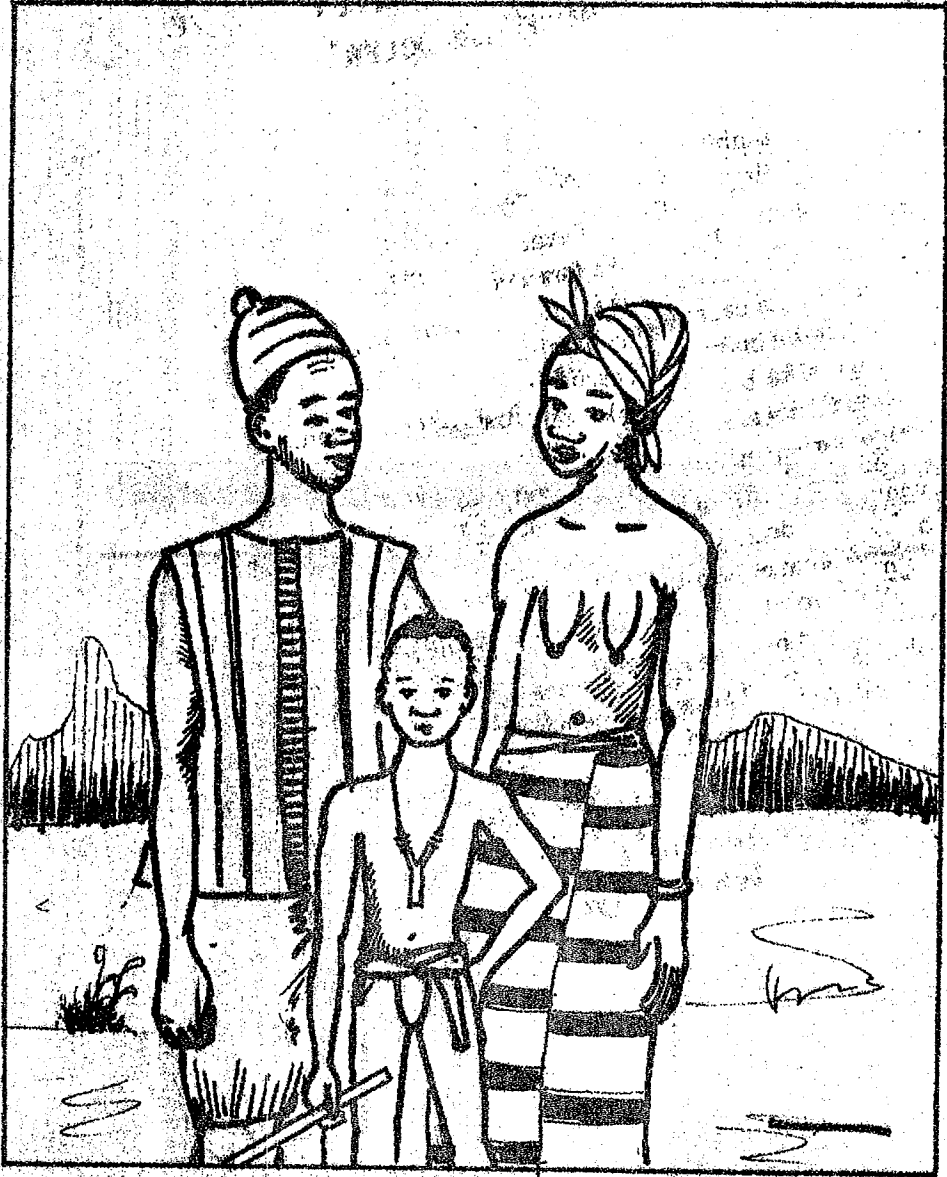
ji dòn, so dòn o , yèrè dòn de nyògòn tè.

nin ye kuma kòrò ye . wa, tinyè kòrò don fana. a kòrò bè kènè kan, bawo mògò n'i ye fèn o fèn dòn n'i ka dònnya bonyana cogo o cogo, n'i m'i yèrè dòn, i ma foyi dòn, hali hadamadenya tògò bènnon t'i la. o sabu ye mun ye ? i yèrè hadamaden danbe, o bè tunun i la, i ka hòrònya o bè tunun i la , i siya bè laban k'a nagasi. fo k'a tunun pewu. o tuma, jònya bè bange i la. ni mògò min b'a fè ka kisi, ka tanga jònya dibi, n'a malo n'a nyanl jugu ma , i b'i nyèsin i faso kanw kalanni ma o dòn de bè se ka i ka hadamadenya sabati.

an ka kan k'a dòn, k a faamu ko kan wèrèw tè se ka farafinna ka hòrònya bange, k a sabati. ni farafinna kanw yèrè tè. siya wèrè tè se ka an ka cè farinbaw fò, k'u tanu k'u diya an ye. n an yèrè ka kanw tè. bée dun b'a dòn ko farafinna ye cè farin dugukolo ye. mali yèrè ye cè farin jamana ye. an tè se k'an da se olu bée tògò ma, n'ka maana in bè min ka kèlenw fò, n'o ye basajolan zanbilin ye, an wasolen bè n'a fana ye, nin maana in b'a jiro ko cèya ye gundo ye. wa. farafinwa yèrè fana ye gundo ye, gundo min, n'a ye farafinw ka balansan kò kurunin kelen ye, ni nasara t'o yòrò dòn.

n'badenw, kuma bènnon bè a tigi de da, n'o ye jeli baba sisòkò ye, mali maana dalaba min, a ma sègàn a ma nyinè, sanko ka jingò. ayiwa, naamu!...

musa ture

1. CEKOROBA SIGILEN BE FEN DO YE,
DENMISENNIN JOLEN T'O YE.

basajalan zanbilen fa ye bukayi ye.
bukayi sigilen tun bé basajalan.
bukayi tun ye bamanankè fasan ye, fèn caman b'a bolo :
nyò ka ca, misi yéré fana ka ca.
jòn yéré fana ka ca, saga ka ca.
oiké diyalen bé bukayi la basajalan.
ala ma den si ké bukayi garijégé ye, fo denkénin kelen.
a y'a kun di, k'a tògò da ko zanbilen.
a yéré ye bamanan kamalen bilenman cényi ye,
a tògò ko zan, a bilen kojugu sa, anw k'a ma basajalan zanbilen.
den nyuman don.
ò, jaa bamananw bé kuma kelen fò, jatigiw, ne ma sòn o ma :
ko ni maa wolola sa la, i k'a siri i cémancé la.
è, jatigiw, yali maa bé se ka sa siri i cémancé la cogo di ?
n'i wolola sa la, n'i ye sa siri i cémancé la,
a bi fa tigé ka bò i nyé la o.
unhun ! sa ti se ka siri cémancé la o.
den juguw néni kan don, ko n'i wolola sa la,
i k'a siri i cémancé la, o ti tinyé ye,

n'i ye den jugu wolo, è, kasi b'i ye, yélé t'i ye,
bari i ti se k'a kan tigé, i dun ti se k'a kun ci.
o tuma, den jugu wolo ni mun fèn si bòlen nyuwan fè bamanan na ?
muso ka den jugu wolo ni fèn min bòlen bè nyuwan fè,
bamananw ko bana suguya dò bi cé miné, an k'o ma ko kaya :
a belebeleba bi cé miné, bana don.
n'i b'i ko, i b'i ko n'a ye,
n'i b'i mun, i b'a mun i fè de fana,
bari i té se k'a tigé k'a bò i fari la.
ò, den jugu wolo ni bana jugu de ka kan.
nka basajalan zanbilen tun b'anw fè bamananen ye,
den nyuman don, a kelen de b'a fa bolo.
an ko nin yòrò in ma ko poyi.

poyi ! poyi ! poyi !
fayita ni kala !
fayita ni kala !
kò kuru ni kò sumalen.
ntén ka sanba, ni asa ka sanba,
kélékun maladó, asa ka maladó.
gwannyé kèmé, sanu kéné jele.
gwannyé kèmé, wari kéné jele.
zorani ninginanga, ntominin kelen.
è, cékala jugu rò misi bannen,
jaa, a ti fula kuma mèn.

ni misi banna, a ti fulakan mèn dé.
an bamananw k'o ma bulon kònò manyumanin fin,
bulon kònò manyumanin jè.
jaa, maa yèréma bila ti mònè bò dé :

k'e bila i yéré ma ten, kólòsilibaga t'i la :
kana nin ko jugu in kè, maa t'o f'i ye,
kana nin ko nyuman in yéré fana kè, maa t'o f'i ye,
an bamananw k'o ma ko maa yéréma bila .
o ti monè bò, an k'o ma :

ofu ni taare,
daamu ni nyéji sumalen,
jakumaji ni to,
jaa, dò b'i ban a la,
é, dò yéré fana b'i bolo fila kè k'a nòoni .

an bamananw k'o :
négè sénkèrèn kéné,
dò bi sénkèrèn ji min,
nk'o ti se k'a nyaga nyimi dé .

an bamananw ko :
ni dégé ye galama saran,
a kèlen bé minbaga kònògan ye .

bamanan nkòni poyi ka nin yorò sumalen b'o
bamanankunw de kò .
maaw b'a fò bamanan, bamanan,
bamananya yéré kòrò ye jumèn ye bamanankan na dé ?
bamanan kòrò ye jumèn ye ?

anw ye bamanan ye, anw ye bamanan ye,
a kòrò ye jumèn ye bamanankan na ?
ko anw bé an banba an yéré kan janko an na se an yéré kòrò .
ò n'an banbana an yéré kan, an na se an yéré kòrò,
da teliyata o ma, an ko bamanan .

ò, basajalan zanbilen fa, o yéré tun ye bamananké banbanen ye,
a ye se a yéré kòrò, o kò n'tè cé ye saba de ye :
cé fu ani cé tilancé, ani cé dafalen, cé y'o saba de ye .

cé dafalen ye maa jumèn ye ?

e maa min, fèn b'i boló, i ye s'i yéré kòró

nka n'i b'i ka kow kè, i b'i teriw wele, k'i sigi nyògónw wele :

a' tè tò an ka jé ka nin ko in kè nyògón fè wa ?

o ye cé dafalen ye .

ò, cébakòró tilancé ye jumèn ye ?

e maa min, fèn caman b'i boló, nka i kelen b'i ka kow kè,

i t'i sara maa la, o ye cébakòró tilancé ye .

ò, jatigiw, cé fu ye jumèn ye sa céw la ?

cébakòró fu, e, fèn t'i boló, e ko i b'i ka ko kè,

i t'i sara maa la, o de ye maa fu ye .

cé ye nin saba in ye .

basajalan zanbilen fa bukayi tun ye bamananké dafalen ye an boló basajalan .

ciké diyalen b'a la, mugutigi tè dè, nka nyò masa don :

sanyò ka ca, keninge ka ca .

shò ka ca, fini ka ca .

malo ka ca, bènè ka ca .

da ka ca, tìga yéré fana ka ca .

daba bi fèn o fèn ciké, a bée caman tun bè bukayi boló basajalan .

a denké zanbilen, an ye zanbilen boloko an fè basajalan .

o waati la, anw fè bamananna, bilakoro boló ti ko n'i bonbon si ma bò :

a si san mугan, kelen san tan ni segin, san tan ni kòhòtòn,

an tun bi bilakoro boloko o la, a waati .

an nana basajalan zanbilen boloko .

zanbilen bora solima so kòno, don dò, a nana a fa ma :

- ba, o bée rò ne b'a fè ka taa céya nyini,

n' y'a mèn ko bamanan dugu kelen bè yen, ko kala,

ko yen kaw bè maa dege céya la,

ne zanbilen b'a fè ka taa céya nyini kala dè .

a fa k'a ma : n'den, nin tē baasi ye, n'e k'i bi taa cēya nyini,
eh ! n'den, cēya ka gēlèn dè, ò, n'den nka kabi e wolola,
e fanincinin ye amadu de ye, a m'i ko nēgē fura la .
i fa kòròba ye ne yéré bukayi min fana ye, ne m'i ko nēgē fura la .
nka, n'den, cēya ka gēlèn dè, n' makònò, n'ka maaw nyini min bi sè k'i ko,
o ko : n' tē . i k'i bi taa cēya nyini dugu min na,
a dudu mōgòw, cé dafalenw don .
ò, basajalan zanbilèn fa bukayi, a y'a dōgòkè mamari wele,
a ko : mamari na dè, i n'i dōgò fajo, a' ye na,
aw denké ko a bi taa cēya nyini, an k'a bilasira .
amadu y'i kanto a kòròkè ma : kòokè bukayi, o bi kè .
misiw b'i bolo yan, saga b'i bolo, jonw b'i bolo .
i ka kan min kè an den ye, i t'o k'a ye, an jènnen bè n'a ye .
è, anw bée bi e ka kunnadiya de kònò .
o waati la, anw fè bamanan na, kòrò ti fèn bò dōgò ta la,
è, dōgòkè yéré fana ti fèn bò a kòròkè ta la .
bukayi ko nin tē baasi ye, n' dōgò, nin diyalen bè n'ye .
bukayi ye ci bila bamanankè maa wolonwula ma,
minw bi jiri bi wòorò ni wòorò dòn kungo kolon rò,
ni tu bisimilayi t'a la, a ye ci bila o cé wolonwula ma .
min bi dolo dòn, n'a bè baara kè ni dolo dama ye,
a y'o maa kelen wele .
min bi jiri bi wòorò ni wòorò dòn kungo kolon rò,
n'a tē tu bisimilayi fò a la, a y'o maa kelen wele .
min bi dinyè don bée lajèlèn dòn, don o don,
è, don yéré tē wolonwula ye wa ? o don wolonwula kònò,
o b'a ka baara bée kajèlèn kè o dòn wolonwula kònò,
a y'o maa kelen wele .
o kò n'tè, jatigiw, tile joli bè san kònò ?
kalo joli bè san kònò ?

dinyé yéré sigi n'a wuli cé, kalo joli don ? tile joli don ?
dinyé sigi n'a wuli cé, jatigiw, k'a ta kabi dinyé dara don min,
fo ka taa a se dinyé wuli ma, kalo joli b'a kònò ? tile joli b'a kònò ?
jatigiw, o té tile jan ye, o té kalo jan ye, o té waati wéré ye .
kabi dinyé sigira don min, fo ka taa a se dinyé wuli ma,
kalo tan ni fila de b'a kònò, ani tile wolonwula .
n'i tèmèna o kan dòròn, i b'a kè segin ye .
kabi dinyé sigira don min, san ye kalo tan ni fila ye,
tile wolonwula de tè dógòkun kònò wa ?
k'a ta dógòkun na ka taa a bila dógòkun na, o té tile wolonwula ye ?
ò, kalo tan ni fila ani tile wolonwula,
dinyé sigira n'o kalo tan ni fila ni tile wolonwula de ye,
wa dinyé bi taa wuli n'o ye, an man ca few, o dòròn don .

ò, bukayi ye bamanankè cé wolonwula wele :
jiri dònna, dolo dònna, tile dònna, kalo yéré dònna .
u cé wolonwula nana nyògòn sòrò a ka so kònò :
a ye cé wolonwula in kelen o kelen bila a dan ma so kònò,
ka ntura kelen d'a bée ma :
- n'dennin kelen k'a bi taa cèya nyini, n'b'a fè a' k'a ko n'ye .
maa ti se ala ta la,

nka i bi se waraw, ni jinéw, ni saw, ni bunahadarnadenw ta la .
a' ye n' dèmé .

o bamanankè maa wolonwula kelen ye tile wolonwula ké ka jiri tigè,
maa kelen c maa kelen y'i ka daga don,
u nana daga wolonwula di bukayi ma,
a k'a di a denké basajalan zanbilen ma a k'i ko,
tile wolonwula kònò, don o don a k'i ko daga in kelen kelen ji la .
n'o kéra, fèn min b'i fofò, ani fèn min bi taama, ani fèn min b'i pan,
olu ka dabali ti se ka fèn tinye zanbilen ye an bolo tugun,

n'o kélén bé, fasuw ka tigé anw na dèré, bulondaw ka tiké an na,
nyananw ka tigé an na, jónw ka tigé an na .
anw fé bamananna, , bamañanké tun mana a fò ni n'ye nin ko in ké,
i ka tigé n'na, a tun t'o ké dè .
bamanan tun mana fò : e ka tigé ne la còri, ne nin ké,
a tun b'o ké .

ò, bi sa, i ka tigé n' na, a kèra maaw bolo tulonké ko ye .
o kò n' tè tigésonya de kasa ka go ka tèmèn dinyéfèn bée lajèlen kan .
n'i tigéra maa o maa la, i y'a dòn an bée lajèlen bi taa makan dé,
n'i tigéra maa o maa la, hali n'a tigi sigilen bé makan,
n'i miirila o ka tigésonya baara in na, a tigi nege bi bò i la,
i b'a fò ko jòn .

tigésonya de kasa ka go .
karisa, i ka tigé n' na, ko juguba tun don fòlo dé .
ni anw ka bi tile tè, bari anw y'a ké tulonké kuma ye,
o kò n'tè tulonké kuma té dè, jatigiw .
jatigiw, a' ni su, jatigiw, unn...
pullo i la fulbe keeway . i

fulaké min ka surun, maa ti se k'a ka duloki kan miné .
jatigiw, a' ni su, a ni su rò baro,
jatigiw, a' ni nyènafin .
jatigiw, maa bi baro caman na, nyènafin b'i la .
jatigiw, dinyé ye baro ye .
nin dinyé in, jaa dinyé ti ké k'a ban .
ni min sara don min, i ka diny-e wulila .

i . fulaké min bé kabi fulaw man ca .
ni min wolola don min o ka dinyé daminèna
o kò n'tè nin dugukolo in, nin ti kòrò dé .
ni dugukolo tun bi kòrò, jatigiw, a fò nin tuma a yéré fana si ma jé sa ?
ò, basajalan zanbilèn, a tara k'i ko daga ninw na, tile wolonwula .

a labanna sa, daga fura kasa, ka basajalan zambilen fari miné ka kasa bó,
n'a bi tèmèn dugu kònò, maa o maa ni finyè cè,
i b'a fari kasa mèn i b'a fo bakòrò kasa .

ò, bamanankè cè wolonwula in taara .

basajalan zambilen nana a fa ma, a ko : ba, ni ne ma taa cèya nyini,
cèya kana na ban ka ne to dè .

a fa ko : n' den, i kan'a kè koyi, n'den, cèya ka gèlèn dè !

kulusi bé maa caman na, n'den, kulusi tigi, ani cè té kelen ye koyi .

n'den, cèya ka gèlèn, n'den, n'k'i bilasira, i makun .

a fa bukayi, a ye ci bila morikè cè wolonwula ma,

minw, kabi dugu mana jè, n'u y'u sigi,

n'i y'u kun kòròtatò ye, fo n'u bi kabanògò lajè,

u ti fèn wéré lajè, u t'u fari shyèn, u t'u daji sari,

u ti foyi kè ni kurané ka baara tè,

a y'o cè wolonwula fana wele .

an morikè cè wolowula in kelen o kelen, k'an bée bila an dan ma so kònò,
ka ntura kelen di bée ma :

- a' ye n'démè, n'dennin kelen ka konyè na, a k'a bi taa cè ya nyini,

cèya dun ka gèlèn dè .

maa ye se kònòw ta la, i ye se waraw ta la,

i ye se bunahadamadenw ta la, i ye se jinèw ta la,

nka i ti se ala ta la dè .

a' ye n'démè, n'dennin kelen ka konyè la, aw kelen kelen ka ntura filè,

a' ka n'démè, n'den ko a bi taa cèya nyini, cèya dun ka gèlèn .

ò, morikè cè wolonwula in bée ye tile wolonwula kè,

bée b'i ka nasi sèbèn, ala togòbaw, ani mlèkè tògòbaw,

k'u fara nyògòn kan, bée y'i dan ma daga don ka n'a di bukayi ma :

- nin daga in filè nin ye, i den k'i ko a la tile wolonwula,

n'o kera pan - kamanna, fofo - n'disi kan, taama-n'senna,

min bé ji jukòrò, min bé dugukolo sanfè danfènw ma,

u tē se ka foyi kē i den na bilen .

bukayi nan'ò daga wolonwula fana di zambilen ma,

a ye tile wolonwula kē, a b'i ko moriw ka nasi la, a bi dò min .

koli banna, zambilen ko : ba, cèya na ban ka n'to sa dè .

e m'a dòn nin kien, bē ko ye sa, fo ka ne yèrè fari kasa bō,

i n'a fò bakòrò kasa; ba, n'kolen bē sa koyi .

a ko : n'den, hali bi cèya ka gélèn dè, n'kòndò .

ni n'ko i ka taa don o don, n'i taara o don,

i bi fèn na kē, nka fèn ti s'i la koyi .

ò, basajalan zambilen, a fa bukayi wulila,

a taara morikè kelen wele, o bi fèn dòn, a nana n'ò ye .

a ko : morikè, ne nalen bē i ka taa n'den kelen jo,

a k'a bi taa cèya nyini, ah! cèya dun ka gélèn, bari a ma ko .

a ye ntura d'ò fana ma .

o fana ko nin tē baasi ye, i ye ntura min di ne ma, i b'a kan tigè,

an b'a sogo dun, i bi ntura in wolo cèci k'a misènya .

n'a misènyara, i bi ntura in wolo bēè da nyògòn na

k'a fugan, k'a kè juru kisè ye kunbaba ye .

n'i y'a kè juru kisè ye, n'a banna, i bi ntura in wolo dila,

a juru kisè lama dila k'a kè so garan ye, k'a di n'ma,

n' bi tile wolonwula kē ka nasi sébèn, i b'i ntura in wolo so garan nama,

i b'a da filen kura kòndò, n'bi nasi sébèn k'a kè k'a ko .

n'a banna, a ka kan ka kè cogo min, n' n'ò f'i ye .

morikè donna kaliwa la .

koyan zankè ani koyan mamudu .

lile masa, gole masa,

masa sen sumá ni masa da sumá .

suguné ni nkòri nyé bilen .

cèman kulubali, manden rjana saraka misi !

cè ma ne ka kulubali bali .

jatigiw, nin yòrò in ko faden to, ko mun ni mun ye faden to ye ?
ko kuma de ye dafen to ye, ko yali maa bi faden kuma mèn cogo di ?
ee ! maanu ! n'i y'i fadenkè muso nyini, n'a taar'i sòrò yen,
a dun m'i faa, a m'i bugò, a m'i nèni,
a ko : e ka taa, e ne tè kelen ye .
an bamananw k'o ma k'o de ye faden to ye, koni maa min ye faden muso nyini,
dugu mana jè, k'i bi faden kuma mèn .
ò, nin fora ne ka bamanankè min ye, n'a sara, è, a saturna mènna,
a dalen bé gisingiden kulu ju la,
jónmuso kèmé naani de tun b'a fè,
jónw de tun b'a naani ni nin kan ye :
ko dakali kanè tè faden to dun, fo teri sira,
k'a tè faden to dun, fo dunanya,
ko nka ale dakali mana faden to dun don o don,
ko fatigiw bè binkanni kè .
ò, morikè bòra kaliwa la, a ye tile segin kè,
ka maaba salenw gundo dugaw baw sèbèn k'a kè nasi ye,
ka n'a kè filen kura kònò .
a y'a sòrò basajalan zanbilen fa, a ye misì wolo in cèci k'a misènya,
k'a fugan k'a kè juru den ye, ka tila k'a da nyògòn na,
ka tila k'a kè so garan ye : a janya, nònkònya kelen ni dòoni .
a nan'a di morikè ma, a y'a da filen kura kono ka nasi k'a kan,
ka n'a sigi, f'a jara, ka sòrò ka misì wolo garan in bó k'a da tile la .
a jara, a ko : wa an bi nin misì wolo garan in di zanbilen ma,
a b'a don a bolo kan na, n'a donna cè jama cè rò,
a mana nin nyè kelen kè cè o cè rò, a na boli komi a k'a yèrè faa,
a na kulo komi a da ka fara : a nyè fila ti se ka kè maa la k'i jòlen to .
basajalan zanbilen fa k'a ma o la sa, a ko : n'den, e m'a fò i bi taa céya nyini wa ?
a ko : unhun !
a ko : wa n'kònò dógokun kelen, n'bi sira d'i ma .

2. JAA, SHEBA TE FEN JUGU YEGEYEGE A DENW KORO.

don dò dugutilla fè, zanbilen dalen b' ka cè ganan so kònò, a bi sunògò .
a nan'ì jò a ma, a ko : n'den zanbilen, kabi nyò yèrè tigèra,
e ma taa nyò ton lajè, taa a lajè ni waraw ti ka nyò tinyè dé .
forow dun ni so ka jan, a ka jan kilo saba ye .
zanbilen fora ka wuli o dugutilla fè, a a y'a ka jele ta k'a da kan na,
a ye foro sira minè .
a fa ko jòn kamalen maa tan ni fila ma : a' ye mari faw ta,
maa tan ni kelen k'i da sira kan yan fè,
maa tan ni kelen k'i da sira kan yan fè .
aw maa muganni fila, aw ka zanbilen kumbèn, n'y'a ci ka taa foro la .
a k'a bi taa cèya nyini, a natò, aw maa muganni fila bée ka marifa dà jò a la,
a' ka mugu ci a la k'a ye, a mana diya a ka sa :
a k'a bi taa cèya nyini, ni maa k'i bi taa cèya nyini, i bi sa de fòlò .
a' ye taa a da nyè kungo kolon na, a bótò nyò ton na .
an jònw kamalen maa mugaan ni fila, an y'ar. ka marifaw ta,
ka taa an da bamanankè nyè .
jònw taar'i da zanbilen nyè sira tilla k'a kényè la .
a nana a fa ka nyò ton valo kalo dibi la,
k'a munumunu, k'a munumunu, a ma hali nyiné dinyè sennen ye nyò ton jukòrò,
sanko wara k'a tinyè .

a tora kelenna kuma la, a ko : ba kòni, a bi maa ka sunògo tinyè :
è, maa bi nyò lajè fè de, i b'a fò maa ka nyò lajè su fè tan ?
zanbilen seginna a kò, jele kelen dalen b'a kan fè, a bi na .
a sera sira tila k'a kènyè la, maa tan ni kelen bi yan fè,
maa tan ni kelen bi yan fè .

an ye marifa mugan ni fila dajò a kelen na gidi gidi gidi gidi !
fo ka bamanankè jòlèn tunun sisi la .
a kéra i korni a ye garan don a sen na : a y'i jò cémancè la k'an kòno .
mugu sisi kò bi tigè, a ni jele girinna ka da fan kelen kan .
a sera fòlò min ma, a ye jele fara u kun, o kulola dèw .

tòw ko : i mana a sòrò yòrò min, a tigè yen .

fo an bè nyògòn nyòni kungo kolon na .

a y'an gèn fo ka dèsé an na, a fununnenba nana so kòno .

a ko : ba, n'tun taara nyò lajè, nka n'y'a sòrò nyiné ma dingè sen a jukòrò,
sanko wara k'a tinyè .

nka n' natò, n'y'a sòrò maa caman dalen bè n'yè sira la .

u ye mugu ci n'na, ba, ne ni jele girinna ka don u la,

n'ma maa wèrè sòrò k'o kun ci maa kelen kò .

fa k'a ma : n'den, yali i siranna wa ?

- è, ba, siran ye mun fèn ye de ? ne ti siran yòrò dòn n'sogo rò dè ,

ni n'y'a yòrò dòn n'sogo rò, n'bi muru kè ka tigè, n'ma siran .

- n'den, e m'a fò k'i bi taa cèya nyini wa ?

- ònhòn , ba .

- wa, minw ye mugu ci i la dè, o ye cèya bolokòninun taamashyèn de ye .

n'den, cèya ka jugu dè, i t'i lafinyè ?

- è, ba, ni cèya tè dè wèrè ye mugu ci kò, ne bi taa cèya nyini .

- n'den, i ma se, hali bi e hakiliw ma fara nyògòn kan k'a ban :

i nyè bi kòmi, i b'i kòfilè fana .

cèbakòròba dun ka kòfilèli caman ye jìtòya de ye .

fa y'a tò fo kalo fila, a kalo filanan,

dugutilaba fè tugun, a nan'a den zambilen wele cé so kònò :
· n'den, taa wèrè la, nturaba dò bé yen, n'y'a mèn k'a ye sinsan fara ka bò,
a ni misiw bée bóra, i ka taa a gèn ka don wèrè kònò .
a den zambilen bóra dugutilaba fè tugun, a taara wèrè la .
wèrè dun ni so ka jan, kalo dibi don,
a ye berenin dò t'a bolo, a bi taa misiw gèn ka don wèrè kònò .
a taara wèrè kò yala, a ma misiw ye kènema .
a nyè bé nturaba dalen na misiw musow cé rò .
a ko : ba yèrè kòni ka nin nafolo ko nin ye kaba ko ye :
i bi na maa ka sunògò tinyè ko ntura ye wèrè fara .
ntura dun dalen bé misiw cé rò .
zambilen seginna a kò .

jatigiw, a' ni su .

jatigiw, nin yòrò in maa ti ké ko la komi i t'a la dè .

jatigiw, nin yòrò in, ye an jeli kamalenbaw de ta ye,

jatigiw, nin yòrò in ye numu kamalenbaw ta ye .

an ko nin yòrò in ma ko kanjo, san kelen, kuma kelen .

jatigiw, jeli té ko o ko rò, o ko man di dè .

moriw farala nyuwan kan ko ka moriya ké,

ko nka jeli ko t'a la, ko bée ye hadama ni hawa den ye,

k'u ye yòrò dila, ko ala ka so, ko misiri .

u ye maa kelen bila, kabi fajiri mana se o bi kulo ka maaw kunun .

ò, misiri welela ye moriw ka jeli ye, jeli té ko o ko rò, o ko man di .

o kò n'té alimami té misiri wele dè .

jatigiw, farajéw fana nan'an fè yan, olu farala nyuwan kan,

ko jeli ko ma fò, nka u yèrè labanna ka tòn dila ko nsuru nalisiw .

olu bi kuma bée fò .

jatigiw, an bamananw farala nyuwan kan ka kòmò dila, ko jeli ka na se yen .

ò, jatigiw, jeli té ko o ko rò, o ko man di .

u ye bamananden kolon dò miné ka daro don o bolo,

kanjo

nsuru nalisiw

ko kòmò suruku dala miné jeli .
jatigiw, maa ti se k'i yéré fò .
ò, jatigiw, nin yòrò in bi jeli kamalenbaw wele,
a bi funé kamalenbaw wele,
a bi garange kamalenbaw wele,
a bi numu kamalenbaw wele,
kanjo ka nin yòrò in, a bi nyamakala muso sònnew wele .

zanbilen bi se sira tila k'a kényè la, a y'a sòrò cé binaani
dalen b'a nyè sira la, minw ti siran ko nyè .
cé mugan y'a ta kini bolo fè ni nègèden ye gidi gidi gidi gidi !
u ye mugu da jò a la, a bòtò wèrèw la .
kini bolo kò bi tigè, numan bolo cé mugan y'a da jò a la
gidi gidi gidi gidi !
ah ! a ma nyè : zanbilen ye bere ta tugun, a donna olu fana tu rò .

numan fè mugu kò bi tigè yòrò min, a girinna ka da olu kan ni bere kurun ye .
kini bolo y'a da jò a la, ah ! fan bée lajèlen kéra mugu kan ye sa .
zanbilen ni bere donna u tu rò, a ye maa naani kun ci ni bere ye, tòw bolila .
a nan'o fana nyéfò a fa ye .
fa ko a ma : o té baasi ye n'den, wa, i y'o min ye, céya baara bée y'o ye .
n'i k'i bi taa céya nyini, n'den, n'ye sira d'i ma .
* a nana kirike d'a fa ka jibe la, a fa jònkè bè yen, ko nyè-min-tè-fa-ye .
* n'a k'o ma nyè-min-tè-fa-ye, o b'a fò : maké, o nyè na ci .
a kò e ka na an ka taa nyuwan fè, maa kelen sere tè .
ò, basajalan zanbilen, ani jibe témenna .
sokè taatò, o bi nin yòrò in fò kungò kolon rò ...

3. TO DO MONA , A DUN TUMA MA SE.

basajalan zanbilen, o bolen bé basajalan, ah ! a don, samiyé
ji binnan bé,

bamanan bée lajèlen bi tilen kungo kolon rò,
bée lajèlen bi tilen foro rò, dugukolo sumalen bé .

ò, basajalan zanbilen, a nana se an fè dinyan .

a don, bamanan cé kelen b'an fè dinyan, a falen b'a ni na, a tògò ko faama .
dinyan cèkòròba, a kamalen, an bée lajèlen bi siran a nyè i komi néné,

hali a b'i da galabugu den min kan, maa ti se ka da o kan .
n'a nana gala kan, a bi galabugu den dan :

- kelen, fila, saba, naani, duuru, wòorò, wolonwula, segin, kònònton, tan !
wa nin ye ne da yòrò ye, maa o maa, n'i y'i da nin kan, n'b'i ni dinyè fara .
wa an si tun ti se ka da o kan koyi, bée ko nin ye dinyan cé kelen da yòrò ye .

an bée lajèlen k'a ma ko dinyan kelen .

a jala ka gèlèn, a nyèna ka gèlèn, a ti malo maa ma ,
a ti siran maa nyè, a tamakilen tè maa la dinyan,
an bée bi siran a nyè, hali an ti se k'a tògò fò bilèn,
an bée ko a ma ko dinyan cé kelen .

ò, basajalan zanbilen b'a ka so kan, kulusi jé b'a la,

duloki jé b'a la, banfula jé b'a la,

a ni soké nana se dinyan cé kelen birilen ma foro kéné la,

a bi samiyé fè cikhè la, a ni kulusi kolon ni duloki kolon bi nyuwan na,

a b'a la ka dababa lasala
n'a ye daba fa k'a biri, a b'i bolo ké k'o bugó pow ! pow ! pow !
kungo kolon b'a laminé, a kan bè :
i sigi yan, ee ! sigi tè ju ban .
den kelen dèmén nyògòn,
ngolo jara ni mosere,

npèrén npèrén ni wulu bu,
sajurné ni ntònminkuna,
ah ! i sigi, sigi tè ju bandé .

faantan ka soké de ye dabakala ye .
ee ! ko dumannin kòròbòbali, i si yan .
ee maanu ! ee nka den salen ba ka fana sa :
ni ne ka nci tun bè yan,

n'ka zan tun bè yan,
u tun b'a don tan, k'a bò tan .
cè, o tè nkalen ye wa ?
nin bana min ye nci ni zan faga,

n'o bana tun m'u faga,
o tun tè nci ni zan nagasi
k'u bila an bamananden tòw cé wa ?
i sigi yan !

talonkun ni bilankun ,
dumuni nyògòn jatigé,
i bolo bi minén na , i bolo b'i da la,
i hakili bi minén fana saaloli kò .
i sigi !
fatò jula npogo, a yéré b'a lamaga,
fínyé bè dò fifa a la .

bamananké b'a la ka daba lasala kungo kolon rò tan,
dinyan cé kelen kòni .

a b'o la, basajalan zanbilen ni soké kurbóra,
o nana s'a birilen ma foro kéné la .
basajalan zanbilen ye so jó sira tila k'a kényé la,
a ko : n'teri, i ni ce !

dinyan cé kelen y'i (kunkuruma) daba kan, a ko : marahabani ! e jóni don ?

- bamananden kolon o, i bi taa minin ?

bamananden fugari o, i bi taa minin ?

bamananden barika bannen o, e bi taa minin ?

e ma sanu bônnon bè duguma, an tów b'a la k'o tòmón maa lankolon o.

nin waati in ye bamanan cé taama ruma ye ? samiyé selen !

e nyé t'an bamananden tów ni duloki kolonw ni kulusi kolonw bi nyògòn na,

sanu bônnon bè duguma, an b'a tòmò .

e nyògòn bamananké fugari bi dulokinin jé ni kulusinin jé don,

ka yèlèn so kan, ka n'i jó ne ma ko ne ni ce .

barika bannen o, i b'i taa minin ?

ne ka bamananké y'i to so kan, a ko : n'teriké, ne basajalan zanbilen don,

- n'bi taa céya de nyini .

dinya cé kelen ko : i bé nkalon na, e k'i bi taa céya nyini,

- ni maa min sera ne cé kelen ma n'ka foro kéné la, i ma se céya dan yòrò la ?

n'i k'i bi taa céya nyini, jigin ké, ne bi ciké la, n'bi céya jirila .

jigin ! bamananden kolon o, jigin !

ah ! basajalan zanbilen ko : o tē, n'teriké, to dò mōna, a dun tuma ma se
dinyan cé kelen ko a ma, a ko : o tē nkalon ye wa ?

é to dò mōna, a dun tuma ma se, o tē to lankolon ye wa ?

tigi tē to min na, o kò n'tē to mana mò tuma o tuma,

to tigi b'a ka to dun .

bamananden kolon o, n'i k'i bi taa céya nyini, céya bè ne fè yan :

daba filé nin ye, bamananden tów ka céya nyini yòrò ye foro kéné ye,

daba filé nin ye, n'an ka ci ké .

n'bi tilen k'i dan, hali n'tē n'kò filé i la .

n'o ma bèn i ma, n'an ka syèn bò.

n'bi tilen k'i bin fo ka laansara se, hali n'tè n'biri i fè.

n'i ma da o la, n'i ko cèya sugu o sugu, o bée bé ne cè kelen fè yan.

n'ka foro kènè la : marifa dalen filè nin ye.

e dun ko mun ? mun kèra ? e bé se ka cèya sòrò yòrò jumèn ka tèmèn yan ka :

basajalan k'a ma : n'teriké, hali bi, nin tè baasi ye,

- ne ka kuma kelen in don : to dò mòna, a du turna ma se.

a ko : e ye maa barika bannen de ye, bamananden kolon o.

- e tè sèbékèla ye, e ye sungurun tigéla de ye,

maa lankolon de y'i ye, fugari de y'i ye,

o kò n'tè. cèya kòni dan ye ne ta ye yan :

an cè fila bè kungo kolon na yan,

e bé se ka taa cèya jumèn nyini ka tèmèn o kan ?

ò, basajalan zambilen ko : nin tè baasi ye, ne ma wuli e karna,

- ne taatò don kala, n'seginbaatò n'i sòrò yan,

i fana n'i ka cèya jira n'na, n'bi taa cèya nyini ka na.

basajalan zambilen ni sòkè tèmènna.

laansara bèna tèmèn, basajalan zambilen n'a fa ka jònké nyè-min-tè-fa-ye,

u sera kala so kènè kan. a jiginna, a donna furatu rò.

a nana ncankara bolo tilènnen dò tigé, k'o dila k'o cè nyè,

k'o ké sibiri nyè kelen ye. a ka jònké k'a ma :

- maké, nin dun ye mun ye ?

- o tè, n'y'a mèn ko kala bamanandenw ka maa sèbè kuma bè fò npari so de kuma,

u ka cè farinya kuma bè fò npari so de kunna,

u ka dabaya kuma bè fò npari so de kunna.

o tuma ne dun ye dunan ye, n't'a fè ka maa ka npari de minè a la,

n'yèrè ni n'ka npari den bi taa n'bolo dugu kòno.

a don, bamananden damadòw b'anw fè kala, ah ! olu jatun ka gèlèn dè :

zanké kòròba bè kala kunna a don, kala denké fòlò don.

bukayi kòròba bé kala,
kala bukayi ncinin bé kala,
manyumaninfin bé kala,
manyumanin jé bé kala,
cémabugunaba bé kala,
ntlikidosaka bé kala,
kèlémamuru bé kala .
nin kelen o kelen tun bè se cew la kungo rò .
zanké kòròba ye denké fòlò ye,
ka bukayi kòròba da o kan,
ka bukayi ncinin d'o kan,
ka manyumanin fing d'o kan,
ka manyumanin jé d'o kan,
ka ntlikidosaka d'o kan,
ka kélé mamuru d'o kan.
nin bée lajèlen tun y'anw fè bamananden farin ye .
n'k'o waati la, an ka bamananna npari bò,
a yera kala bukayi kòròba ní kala bukayi ncinin de la,
an fè bamananna .
a y'a sòrò damiye ma na, mariyasi ma na, buli ma na, lido ma na .
an bamanan cémògòbaw de tun bè npari bò so dila,
k'a ké seleke naani ye, ka wo mугan ni naani k'a kònò .
nka kala bukayi kòròba, bukayi ncinin, olu maa fila
de tun bè npari bò ni kalamanden kelen ye kala .
dugu mana jé, kala bukayi kòròba, a b'a ka marifa da fila sòni,
ka bolokòni naani mugu k'a kònò .
ka nègèden fila bila a fan fila bée lajèlen kan, ka n'i sigi .
a dògò kala bukayi ncinin, a fana b'a ka da fila sòni,
bolokoni naani mugu, ka nègèden jalan fila bila a fan bée kan .
u balima cé fila bé n'u sigi npariba so kunna .

ò, kala bukayi kòròba fòlò bé kalamannin kuru kelen ta, a b'a fò :

n'dògò, npari, n'ye n'sigi, npari n'na n'sigi !

ne kulukòrò sari,

n'nyamakòrò sari,

dansakòrò, dansakòrò bukayi,

numu tinyétigi,

nkalamana basa,

ntomi ni da .

ne tontonton, ne tantantan,

ne de bi kumu ce la,

cé ti kumu ne na .

ne de bi boli ka yèlèn cé la,

cé ti boli ka yèlèn ne na .

n'togò, npari n'ye n'sigi

n'dògò, kala gèdo cèw banna, ne bukayi kòròba y'o miné .

n'dògò, jibondo cèw banna, ne bukayi kòròba y'o miné .

n'dògò zannado cèw banna, ne bukayi y'o miné .

n'dògò kunbido cèw banna, ne bukayi kòròba y'o miné .

n'dogo, npari, n'ye n'sigi !

a ye cé miné yòrò o yòrò, a bi wo mugan ni naani dan .

a bi fori yòrò min, dògòké bè da fila turu a disi la,

a b'a fan fila bée négèdenw d'a ma : kiriw kiriw !

négèw kòni ma hali duloki jeni janko ka s'a fari sogo ma .

a sigilen b'i kan to npariba so kunna : è, n'dògò, mun kèra ?

o b'a fò : kòoké, è, nka e ka npari bò kan ka di dè .

a b'a fò : wa, n'dògò, kala miné .

ò, a bi kala di a dògòké bukayi ncinin ma .

kala bukayi ncinin fana b'i kan to :

npari, kòoké, n'ye n'sigi !

è, kòoké, ne de ka kumu .

kòoké, ne de ye ntominí da ye .
kòoké, ne de ye ntontontón ye .
kòoké, ne de ye ntantantan ye .
è, kòoké, nka ne ka kumu dèré .
è kòoké nka ne ka kumu dèré maanu !
kòoké, hiya !
kòoké, ne de ye nkalama basa ye,
kòoké, ne de bi boli ka yèlèn ce disi la,
kòoké, ce ti se ka boli ka yèlèn ne la dè .
kòoké, ne de ye kulukòrò sari ye .
kòoké, ne de ye nyamakòrò sari ye .
kòoké, ne de ye dansakòrò ye .
kòoké, ne de ye dansakòrò bukayi ye .
kòoké, npari, n'ye n'sigi !
è, kòoké, lamidu dò don, masaren sow y'i miné,
ne bukayi ncinin de y'i tila .
è, kòoké, kunbi dò don, bamanan sow y'i siri,
ne bukayi ncinin de y'i tila .
kòoké, npari !
sanankòrò dò don, kagòrò sow y'i siri,
ne de y'i tila, kòoké .
kòoké, npari !
marila dò don, marila zanga n'a denké ce saba y'i siri,
ne de y'i tila .
kòoké, npari ! n'ye n'sigi .
ne ka kumu koyi, kòoké .
a f'i nyinèna ?
jalakòrò dò don, jalakòrò musa n'a denké ce naani
bolo tun b'i ka duloki jufa kònò,
kòoké, ne de y'u bolo tigé .

npari ! kòokè, n'ye n'sigi .

ò, a b'o mугan ni naani dan, a y'a kòròkè tila juгуw la yòrò min,
o mугan ni naani bè fori yòrò min, kòròkè bè da fila
turu a fana disi rò : kiriw kiriw !

- è, kòokè, mun de kèra ?

- ah ! n'dògò, e ka npari bò kan ka di kojugu de .

a bi kala puruti a dògòkè la :

- wa, n'dògò, an ka npari wuli nin kan .

ò, npari tè bò tugun-fo nyògòn dugujè wéré .

kala bukayi kòròba ni bukayi ncinin tile temennen sa,

anw de ye o npari bò bayèlèma tubabu tile in na

k'a kè mariyasi bò ye ,

ka mariyasi bayèlèma k'a kè damiye ye,

ka damiye bayèlèma k'a kè lido ye,

ka lido bayèlèma ka laban ka n'a kè buli ye .

ò, dinyan, an ko nin yòrò in ma ko :

k'a kelen kelen faga,

k'a fula fila faga,

ka segin joona .

ni min bè siran,

o ka segin so .

olu cé fila mana npari bò, u dògòkènin ncinin kèlèmamuru,

o sigilen bi funun, a b'a fò :

- ah ! kòokè, aw ka kuma ka ca de : ne ye cé minè de,

ne y'i tila cé la de, o bée tè kuma caman ye wa ?

wa, ne mamuru ka sokè kònòma bè, sini dugu mana jè, a bò wolo denké .

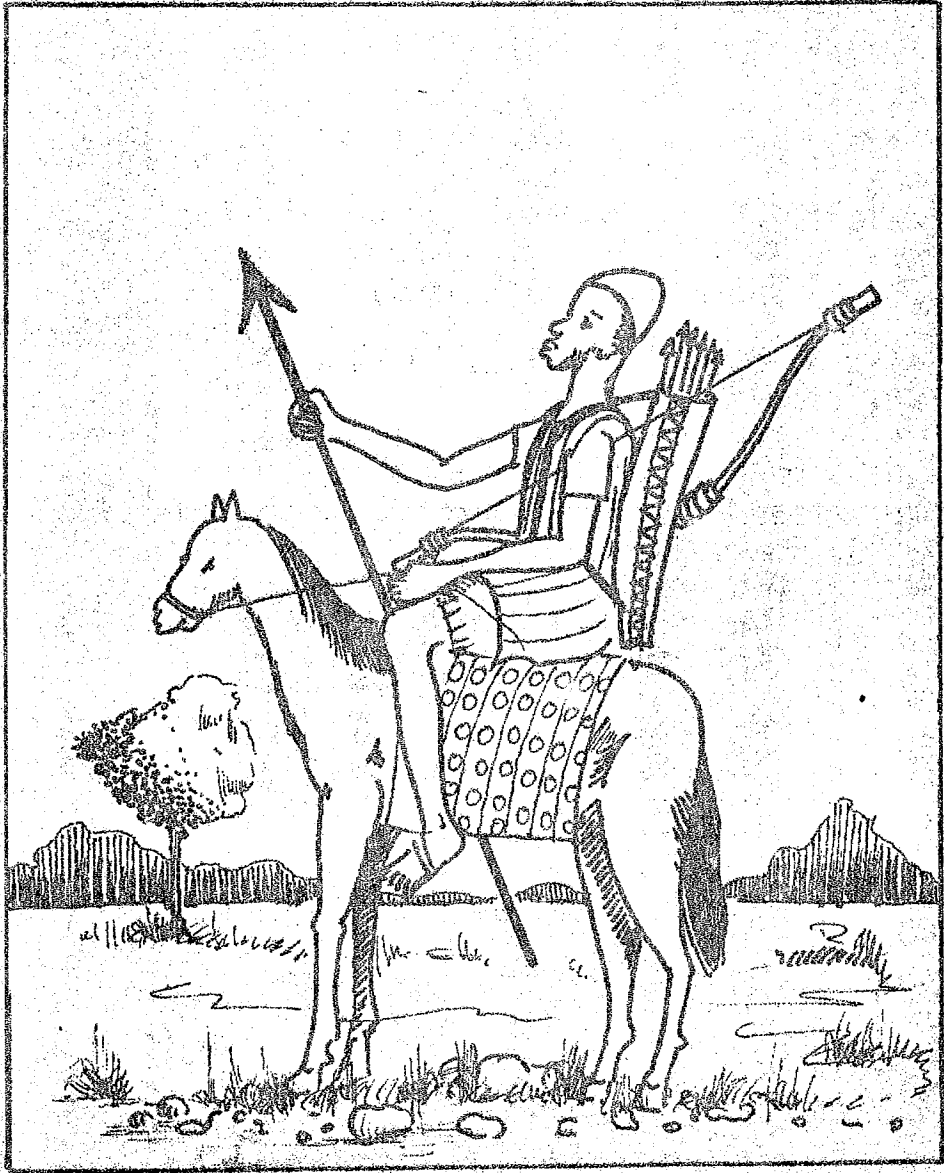
n'kasokè kònòma bè, sini dugu mana jè, so bè wolo denké .

ò, kèné bi tigè, kèlèmamuru b'i cun dugu dò kònò,

ka kamalen dò minè cé ganan so kònò, k'o bolo fila siri a kò,

nin tun ye bamanan de ye de : balamusa tora nganu.
nin bamanan salenw bee tun ye muso nyuman denw de ye de.
ni muso sonna, n'i danna den kelen ma, a bi se maaw la wala.
n'ko bamanan maa ba tan ni sekumaru tun be nganu,
balamusa tun be maa ba tan in na.
an bamananke maa ba tan ye fulake kumben nganu.
balamusa tora nganu janjon na.
maa were togô ma don ni bala te, nganu bala.
nin yoro in dara bala la, jatigiw.
bala tun ye bamanan ye anw fe mali konô yan,
mali ce rjanaw bi nyini ka dogoya sa !
ô, bala dun sa tuma menna sa de : maa mana fen ke, fen be fi ye.
n'i ma fen ke sa, fen te se k'a fi ye de.
ô, maa min te fen ke, minw ye fen ke, n'an k'an be olu fana tanu,
o be digi fen kebaliw la tugun.
maa ti ban i nyè koli ma k'a cilen be de.
o ko n'te, jatigiw, balamusa ka korô a' ye de,
bari a man fisa a' ye horonya la de, jatigiw.
kuwa ka jan kuwa ye de, kuwa man timi kuwa ye de.
banfula songô mana don kuwa la, a si ma taa ka kunkolo dan de, jatigiw.

4 . SANIN DOGOLEN DE BE KOGO.

basajalan zanbilen ni jibe nana se an fè kala dubalen sunba kòrò,
dubalen sunba dibilen bé : n'í y'í jan a jukòrò, f'í bi dolo ye,
an sigilen bé dubalenba suma rò, bamanankè ni jibe nana an ma,
a ko : a' ni wula !

maa kelen ma sòrò an na kala bamanan na min y'a laminé.
a ko : a' ni wula !

maa ma kuma.

kala bukayi kòròba y'í fori k'í cun, ka bò kéné kan,

a nan'í sigi npariba so kunna, a ko : n'dògò bukayi neinin, n'an ta npari bó.
basajalan zanbilen ni jibe jòlen tora.

kala bukayi kòròba ko :

npari ! n'dògò n'ye n'siigi.

anw fè kala yan,

kulukoro sari,

nyamakòrò sari,

dansakòrò, dansakòrò bukayi,

numu tinyétigi.

nkalamala basa,

ntomi ni da,

ntontonton, n'tantantan.

anw bi kumu cé la,
cé ti kumu anw na yan koyi.
wa, n'dógó, wara dunan tinyò kari anw fè kala yan dé.
bukayi ncinin ko : kòokè, o ye tinyè ye.

npari, n'ye n'sigi !
kulukòrò sari,
nyamakòrò sari,
dansakòrò, dansakòrò bukayi,
numu tinyètigi.

nkalamala basa,
anw bi kumu cé la kala,
cé ti kumu anw na koyi.
wa, wara dunan mana nyò kari anw fè kala yan, an b'i ku kari k'a d'a kan.
o fò yòrò min, ne ka bamanankè, basajalan zambilen,
a y'i labén so kò rò, a y'i cun ka bò so kan,
a y'i bolo don a ka jufa kònò, a y'a ka npariden sama
k'a bò, a ko :

npari, n'ye n'sigi !
ne basajalan zambilen,
ni ne ma kumu cé la,
cé ti kumu ne la.

ne yéré ti céya sí dòn, ne nalen bè céya nyini de.
nk'a n'a fòra wara dunan t'è nyò kari, sogoba dunan sen t'o rò dé,
o bi nyò kari fo ka foro kéné ci k'a d'a kan.

npari, n'ye n'sigi !
an ye nin yòrò in fara k'a bò poyi la, k'a da cèmandali ncikòrò de la, cèmandali,
bamananké cényi.

an ko nin yòrò in de ma ko cé-ségéré :
ko ba nya ka foronto,
ko jónni bi na foronto fifa ?

ò, jatigiw, n'i ye maa nyédontò ye foronto la, a bi kè na de la.

n'a y'a soró a bi kè la, maa si t'i nyédon a la.

basajalan zanbilén fara ka wuli k'i jò, a ko :

- ayiwa, ne b'a fè ka taa aminata tògò fila de ka so.

kala bukayi kòròba ni bukayi ncínin ko :

- jaa, nin yèrè tè dunan sèbè ye o : òo, e k'i nalen bè cèya nyini anw fè
kala yan,

e k'anw kamalenya jaabi nin cogo in na, e ma se ka maa wèrè ko so
nyini,

fo musò ganan so ! èhè ! nin ye sungurun tigèla ye, maanu !

an bi nin ku kari yan, òo, anw fè kala yan, k'anw kamalenya jaabi !

e ma jigin maa sèbè so kòrò fo muso ganan so,

k'e nalen bè cèya nyini ! e ! nin ka ko bannen bè, nin ta tinyèlèn bè.

an ko : aminata tògò fila ka so filè o ye.

an ko nin yòrò in ma :

fòlò ni fòlòkòrò,

koyan zankè ni koyan mamudu,

lile masa

gole masa,

nansankòrò jèrè,

sugunè ni nkòri nyè bilén.

cèman kulubali mòden tununna,

masasi jajiri den tununna,

lansani kulubali tununna,

cèw cè tununna,

masitan mòden tununna

asa fa tununna,

bala kulubali fa tununna,

bamanankè ni tinyè taar'i da.

ne ka lansani kulubali tununna n'na dè,

bamananké min y'i jò tubabu ye, k'o faso kélé,
ne bé ni n'ka lansani kulubali ye,
ne bé ni bamananké tilennen de ye,
bamananké min tun ti nkalon tigé,
bamananké min tun ti maa janfa,
ne ka lansina turunna .
saya té maa to dónkotigiya ye dé,
n'o té nin cé in tun ye se ko la .
bamanan min sara, n'a ma jigi tinyé,
bamananké min sara n'a ma lebu,
bamananké min sara, n'a ni dannaya caman sara,
ne ka lansani sara .
nin yòrò in ye n'hakili jigin masitan mòden kò :
jamané dusu cé sara,
mari cé sara .

ò, basajalan zanbilen nana jigin aminata tògò fila ka so .
o muso fila girinna k'a kumbèn, u ko :

- an balimaké, bisimila ! an balimaké, bisimila !

u maa fila bée taara filennin jé fa ji la, u nan'i nyóngiri k'a d'a ma .

dò y'i sigi kinin bolo fè, dò y'i sigi numan bolo fè .

dò ye ji di ne ka bamananké ma .

basajalan zanbilen, a ye nin ka ji miné ni numan bolo ye,

ka nin ka ji miné ni kinin bolo ye, a y'a bée ka ji dònì dònì min .

u sòròla ka n'i sigi, bée ni lèfè nan'i sigi k'a fifa :

- an balimaké, i ni sè, sò mògòw ka kéné ? bò yòrò mògòw ka kéné ?

kòri baasi si t'i la ? an balimaké, kòr'i nyuman nana ?

i ni fama, i bisimila, n'balimaké, ka bò dugu jumén ?

- ka bò basajalan .

- ee ! maanu ! basajalan fana ye dugu do ye wa ?

- awò .

n'balimaké, e tògò ko di ?

- ne tògò ko zanbilen .

- ah ! basajalan zanbilen, so mògòw ka kéné ? i faw ka kéné ?
kòri baasi té ? i bisimila .

ò basajalan zanbilen ko : aminata tògò fila, ne y'aw kibarù mèn,
n'nalen bé bò aw ye, nka' ma deli ka se yan,
n'y'a mèn ko yan bamanandenw, u bé mògò dege céya la .
ne bolen bé basajalan, n'ko n'bi na céya nyini aw fé yan .
n' na kun y'o ye .

e ! aminata tògò fila ko a ma : an balimaké, i bisimila .

i nalen b'i na yòrò, i bisimila, nka, e ! an balimaké,

n'i k'i nana céya nyini yan, i k'i sigi cogo dòn,

i k'i kuma cogo dòn, i k'i taama cogo dòn,

o kò n'té, anw kòròké maa ninw, u ka farin, u ka jugu .

basajalan zanbilen ko : nin té baasi ye, ne na n'sigi cogo dòn,

ne na n'kuma cogo dòn,

ne na n'taama cogo dòn,

ne na n'seli cogo yèrè fana dòn .

ó, aminata tògò fila ko : n'i y'o ké, o bé diya an ye .

basajalan zanbilen tora aminata tògò fila ni nyògòn cé,

a b'i da nin muso misennin fila ni nyògòn cé,

u bée sin jòlen bé, u sin ma nyòngiri, sanko k'a bin .

dò b'i da zanbilen kòfé, dò b'i d'a nyéfé,

a bé muso misennin fila in sin bara naani ni nyògòn cé :

dò b'i sin bara turu a disi la, dò b'a turu a tèmèn na .

a n'u bé si ka masala fo ka dugu jé .

kalo saba, basajalan zanbilen ti bò kènema, sanko a ni céw ka nyògòn ye .

pullo ila fulbe keeway.
pullo maydo ko booyi.
dabbo mo manngirtaake daande saaya.
fulaké min sa tuma mènna, pulò sò !
fulaké min ka surun, maa ti se k'a ka duloki kan miné.
jatigiw, a' ni su, a' ni surò baro !
jatigiw, maa bè baro caman na, nyénafin b'i la.
jaa dinyé yéré bi ban, sanko a kónò fèn.
kabi ala ye dinyé da don min, n'a y'a fili a kòfè,
jatigiw, a m'i kofilé a la.
jatigiw, dinyé ye baro ye dè.

ò, basajalan zanbilen tora an fè kala.
kalo saba, a bè aminata tógò fila ka so.
cè fila b'i sigi yòrò min, basajalan zanbilen ti se yen.
cè saba bè nyògòn ye yòrò min, basajalan zanbilen ti se yen.
a bè kala aminata tógò fila ni nyògòn cé, k'a nalen bè cèya nyini.
fo a kalo saba nana ka na dafa.

è, don dò kèr'a la, è ! kala bukayi kòròba sigilen y'i kan to, a ko :

- kòoké zanké, waati jan in na, bamananden kolon dò témentò y'an
jaabi ni kuma ye dè,
k'ale nalen bè cèya nyini, ko nka anw ^{519w} wona dunan té nyò kari yan,
ko sogoba dunan sen t'o la, k'o bi nyò kari, fo ka foro kéné ci k'a d'a
kan.

nk'a ma so wéré nyininkali ké dè, a k'a bi jigin aminata tógò fila ka
ale dun ko a nalen bè cèya nyini.

a kalo saba ye nin ye, cew b'i sigi yòrò o yòrò, a ti se yen,

f'a bè musow ni nyògòn cé, a dun ko a nalen bè cèya nyini.

o tuma o ye cèya sòrò kan ye ? o tuma an ti bamananké wele k'a nyininka ?

ah ! zanké kòròba ko nin ye tinyé ye,

o tuma, sisan, min bi ké, an ka dólòw don, k'a wele,
an ka su mugu ké dólò la, an k'a wele o la, a k'o min,
n'a ko a nalen bé cèya nyini, an bé na cèya jira a la .
nka an k'a wele .

u ye dólò ko, ka dólò dila, k'a cè nyè, ka dò fara ka bò dólò la,
k'o ké daanin dò kònò, an k'o ma ko tunde, ka su mugu k'o la .
ò, su mugu bé dila anw fè bamananw fè cogo di ?

ni muso sara, an bi sanyò kuru don a fè, o ni muso su bé toli nyògòn na .
o mana dògòkun se, an b'o sanyò kuru bò, o y'a sòrò o tolila sa fò k'o fin .
an b'o susu, k'o mugu bò, du k'o mara an bolo, an k'o ma su mugu .
ò, ni dabali ma s'i la an b'o ké dumuni na k'a d'i ma,
n'i y'o dun sa, o de b'i kònò funun, k'i kònò ceci, lakari t'a la .
an k'o ma ko su mugu .

an y'o su mugu dila, ka dólò dò dila konyuman, k'o ké dunderin kònò,
daanin kan jan kònò, an bamananw k'o ma ko dunde, ka su mugu k'o la,
ka ci bila ka basajalan zanbilen wele, a ko a nalen bé cèya nyini,
ale bé dugu kònò yan kalo saba, a ma bò kéné kan,

ò, anw fana nyinéna a kò dé, sabu la a ma jigin maa sèbé so kònò .
n'a y'a sòrò a tun jiginna maa sèbé so kònò, an ti nyiné a kò .
ciden, taa a wele k'a na, ko cè dólò molen bé, an ka na cè dólò min .
o ciden nana basajalan zanbilen sigilen na, aminata tògò fila ni nyògòn cè .
oiden ko a ma : bamananké o, basajalan zanbilen,
è, kala bakayi kòròba, bukayi ncinin, zanké kòròba,
u ko i ka na, ko e k'i nalen bé cèya nyini, ko wa, u ye cèya dólò ko,
k'i ka na an ka cè dólò min .

basajalan zanbilen ko aminata tògò fila ma :

- n'bi taa a' kòròw ka wele lamén .

aminata tògò fila ko :

- nin tè baasi ye, anw ka dunanké, an kòròw ka jugu dé,
u ka farin, u dabali ka bon, nka n'i taara, i ki sigi cogodòn,

i k'i kuma cogo dòn,
i k'i min kè cògò dòn dè,
n'ò tè u ka jugu dè .
ò, basajalan zanbilen k'ò tè baasi ye .

nin yòrò in ye n'hakili jigin fula kamalenw kò sa,
a ye n'hakili jigin fula kamalenw kò, minw sara .
ò, jatigiw, cè finman bée tè numu ye, wa cè jé yèrè fana bée tè fula ye .
a ye n'hakili jigin n'ka fulakè kò, mamadu jakite,
ne ka fulakè sara, fulakè min y'a ka don ké ni don ma tinyè a bolo,
ne ka fulakè sara, mamadu jakite, binta só cè, ne ka fulakè sara .
a ye n'hakili jigin umu jakite cè kò, ne ka fulakè sara,
fulakè min ye don ké ni don ma tinyè a bolo .
a sigira yòrò o yòrò, n'a bina bò yen, o maaw bi kasi,
ne ka fulakè tora, a tora abiyon bin na,
ne ka mamadu jakite, ani jògò nyuman sara,
ne ka mamadu jakite, ani miiri nyuman sara .
ni maa miirila, i bi maloya, ni maa maloyara, i bi baara nyuman ké .
ò, maloya bè miiri de kònò, ò, baara nyuman bè miiri de kònò,
hakili nyuman fana bè miiri de kònò .
nin fulakè in tun b'i miiri, ne ka mamadu jakite,
ni gasi tun kèra surafana ye, ne ka fulakè tun bi si kòngò la .
a tora ala ka sira kan .
ni nin yòrò in fòra, ne hakili bi jigin fula kamalenbaw de kò .
ò, basajalan zanbilen wulila, a y'a ka taama ta a boló,
a nana an fè kala bulonba kònò :
zankè kòròba sigilen bè,
kala bukayi kòròba sigilen bè,
kala bukayi ncinin sigilen bè,
manyumanin fin sigilen bè,

manyumanin jè sigilen bè,
cèmabugunaba sigilen bè,
ntlikibésaka sigilen bè,
kèlémamuru yèrè fana sigilen bè .

- ah ! wa, n'denkè, fo ni e hakè tora anw ye dè, anw ye gasi kè :
e kalo saba ye nin ye dugu kònò, anw bè dólò min k'i to,
an bè di ji min k'i to,
nka i bè hakè to an ye, k'a kè suw kosòn,
k'a kè bulondaw kosòn, i hakè to an ye dè,
bari an ye nugu k'i la .
ò, anw fè bamanan na, ni bamananen jiginna dugu kònò,
n'an ye dólò min k'i to, an m'i wele, an ye nugu kè, an ye gasi kè .
ò, nka min y'an nyiné e kò sa, e ko i nalen bè cèya nyini,
e ma taa jigin maa sèbè so kònò fo muso ganan so,
o de y'a to anw nyinèna i kò, o kò n'tè anw tè nyiné maa kò .
an kèlen bè ka cè dólò don, an b'a f'i ka dò min, i wele kun y'o ye .
ee ! basajalan zanbilen sigilen y'i kan to, a ko :

- maanu ! ee ! ~~he kònòw~~, n'jatigiw, ee ! n'bangebaw, ee ! ne ma jigin a' la,
n' hakè tora, a' ma fèn jugu kè n'na, a' ma fèn jugu yèrè fò n'ye .
nka n'bi kelen nyini a' fè sa, è, ne basajalan zanbilen,
n'nalen bè cèya nyini na kè, nka n'tè se ka cè dólò min,
sabu la bana bè ne sogo ni n'wolo cè, ni n'tora ka dólò in min,
ni bana in wulila n'na, aw yèrè na tigè n'na .
ne dun sago tè aw nyògòn maa sèbèw ka tigè n'na .
bana min bè n'na, a tè cè bòlò fè, n'tè se ka dólò min .

zankè kòròba ko :

- n'm'a f'i ye wa, nin ma na cèya nyini, nin nalen bè sungurun tigè de,
bamananen kolon don, tèmèn ka wuli ka bò an ka bulon kònò .

Ee, i min nterikë i min k'i
fa. Min të lahara, i min.

è, jatigiw, kanjo ka nin yorò in,
è, jatigiw, nin yorò in ye an jeli kamalenbaw de ta ye dè,
jatigiw, maa kana kè ko rò i komi i t'a la,
è, jatigiw, bakòronin cè fèn ka di a yèrè da koyi .
jatigiw, nin ye funè kamalenbaw ta ye,
nin ye garange kamalenw ta ye,
nin yorò in ye jeli kamalenbaw ta ye,
an ni maa jè tè nin yorò in ye,
an ko nin yorò in ma ko kanjo .
nin yorò in bi kuma min fò, ko san kelen, kuma kelen .
kanjo ye n'hakili jigin garange kamalen min kò,
n'a ka kuma tun man ca, n'a dun sara, ne ka cèkòrò jawara,
cèkòrò jawara, a kèra a balimaw fè,
cèkòrò jawara, a kèra a terinw fè,
cèkòrò jawara, a kèra a sinjiw fè,
ha, cèkòrò jawara ni bée jèra a ka nafolo la .
garange tun don, n'a ka kuma man ca .
kanjo bi cèkòrò jawara de wele,
a sara, a dalen bè lahara, garange musow cè .

ò basajalan zambilen nana aminata tògò fila fè, u ko :

- a kèlen bè di ? an kòròw tun y'i wele mun na de ?
- u tun ye n'wele ko n'ka cè dólò min, ne ko n'tè se ka cè dólò min ,
n'ko bana bè n'sogo ni n'wolo cè, ni n'ye cè dólò min, bana bè wuli .
- ee ! an ka dunanké, i ye hakili nyuman sòrò nin ye dè,
o kò n'tè u tun ye dabali mugu de kè dólò rò k'a d'i ma,
n'i tun y'o min, i bi sa .

basajalan zambilen ko : nin tè baasi ye .

poyi ! poyi ! nègè sènkèrèn kènè,
dò b'a ji min, o t'a nyaga nyimi dé,
poyi ! dègè ye galama saran,
a kèra minbaga kònò gan ye .

5. NI YE CEKOROBA DA FALEN YE MUGULA
A NYIGIN JI DE B'A DA :

ò, an y'a to fo kalo ka tèmèn, a kalo filanan, an ko :

- nin dunan kamalen in ko a tē se ka cè dólò min, o tuma an ka di ko :
maa dō ti se ka dólò min, nka i bí se ka di ji min .

an ye di fana ko, k'a dila k'a nyè, ka taa donkónò mugu nyini .

o donkónò mugu ye jumèn ye ?

o ye fèn caman ye sa : suruku mugu b'o la, fèn kunan caman b'o la,
maa ti se k'o bée lakari .

donkónò mugu ka jugu anw fè bamanan na, an k'o ma kènkónò .

an y'o fèn kunanman caman fara nyògòn kan, k'o kè ka di ko,

ka dō kè tundenin kónò, ka basajalan zanbilen wele, k'a ka na,

ko cèya di kora dè, n'a ko a ti se ka dólò min, aie dun k'a nalen bè cèya nyini,
wa, a ka na, cèya di kolen bè anw fè, an ti se ka cèya di min k'a to .

o ci taara fò basajalan zanbilen ye, aminata tógò fila ni nyògòn cè .

a ko aminata tógò fila ma : n'bina taa a' kórów ka wele lajè .

- ee ! u ko nin tē baasi ye, an balimakè, n'i taara,

an ka dunankè, n'i taara, i k'i sigi cogo don,

i k'i kuma cogo dòn, i k'i min kè cogo dòn,

n'o tē anw balimakèw dabali ka bon dè, u ka farin .

basajalan zanbilen ko : nin tē baasi ye : n'na n'sigi cogo dòn,

n'na n'fileli kè cogo dòn, n'na n'taama cogo dòn,

n'na min ké cogo dòn .

kari o dimadò,
jòn kuru nyamé,
marakaw ko nin yorò in ma : soxo yille a do xobo yille nta baana .
bamananw ko : nyò, ani ciké nyò tè kelen ye .
a ye jòn muso man di wele, ah ! a sara majinaba
jòn muso tilennen, n'fari den sara,
ruan danba den sara,
munéyisa den sara,
ne ka hadama den naban sara,
kulubali, jifon, komarasan !

ò, basajalan zanbilen nan'i gigi an fè bulon kònò .
kala bukayi kòròba ko a ma tugun, ko :

- ee ! basajalan zanbilen, an mi' wele baasi la koyi,
an ye céya díò ko, i k'i tè se ka céya dòlò min,
wa, céya di dun kolen filè nin ye, e dun k'i nalen bé céya nyini,
ni céya di kora, an ti se ka céya di min k'i to dé,
an b'a fè i ka an demé, an ka céya di min .

basajalan zanbilen ko u ma :

- è, ne kòròw ani ne faw, an ne jatigiw, ne bé yafa nyini aw fè,
a' k'a ké suw kosòn, a' k'a ké bulondaw kosòn,
a' k'a ké dankunw kosòn, a' ka yafa n'ma .
ah ! ne basajalan zanbilen nalen bé céya nyini ké,
nka n'tè se ka céya di min dé, bari bana bé kònò,
ni n'tora ka céya di min, bana in bèna wuli n'na,
ni bana in wulila n'na, n'bi kuma min fò, n'tò dòn,
n'bi ko min ké n't'ò dòn .
o tuma, n't'a fè n'ka bana ka wuli aw ka tigé n'na,

sabu la an bina tigè n'na cogo di ?

e, n'i y'a ye nin cinin ye sugunè ké ne kan, i b'a wulu kuntilenna de la .
n'i t'a wulu kuntilenne la, a sugunè ti se i ma de .

ò, ne dun mana cèya dólò min ka ban, n'hé sòn ka sugunè ké maa jòlen kan .
o tuma, a' ye yala n'ma .

bukayi kòròba ko :

a cogo ? n'ko a mana cèya nyini na, a nalen bé sungurun tigè de,
bamañan den kolo o, tèmèn ka wuli ka bó an ka bulon kònò .
basajalan zanbilen wulila, a nana a jatigila la .

mawula ! mawula !

duga ka nin yòrò in bé n'hakili jigin baara nyuman kèlaw de kò de .
jatigiw, an ko nin yòrò in ma .

koliko duga siriman,
yaributu ni yaribata duga .

a ye ne hakili jigin n'ka malikò kò,
tunkara musow cé maliki,

duga ka nin yòrò in ye nhakili jigin maliki kò,
ne ka maliki sara, baara nyuman kèla tun dòn .

san bikònòtòn ni san kònòtòn, minèn da ma jéngè maliki bolo,
sanko k'a kònò fèn bòn .

u ko : o tuma na, an bé basajalan zanbilen sòrò cogo di, k'a faga ?

dò ko : é m'a fò a nalen bé cèya nyini wa ?

an ka misi da k'a kan tigè, ka misi sogo boso

kamisi sogo bée ton nyògòn kan, n'a ko a nalen bé cèya nyini,

an k'a fò cèya sogo fagara, a ka na a niyòrò sòrò ta .

cèya sogo mana faga, o tè se ka dun ka cé to .

ò, an ye ci bila ka basajalan zanbilen wele .

o y'a sòrò an ye ntura da k'a kan tigè,

ka misi sogo sara bée lajèlen ton nyògòn kan wolo kan,

ko basajalan zanbilen, k'i ka na, céya misi fagalen bé kala da kénéba kan,
k'i ka na céya sogo dō cé, bari e dalen bé aminata tógò fila ni nyògòn cé,
k'i ka na céya sogo dō cé k'a di u ma .

ò, basajalan zanbilen ko a fa ka jónké ma :

- nyé-min-té-fa-ye, na yan; ò, ni céya misi fagara,
ni n'ti se ka céya dólò min,
ni n'ti se ka céya di min,

nka céya sogo, ah ! ne basajalan zanbilen b'o ta dère .

ò, basajalan zanbilen nan'i jó misi sogo kunna .

è, an k'a ma :

- zanbieln, misi sogo filè nin ye, cé sogo don, i niyòrò sogo ta .

ò, an bée miiri kéra a la basajalan zanbilen bi taa misi yòrò min ta,

a m'o ta koyi, a taamana ka taa misi kunkolo ta,

a taara tama cun misi kunkolo kan, a k'a fa ka jónké ma :

- nyé-min-té-fa-ye, na nin ta, na nin ta :

ni kélé wulila kala yan, ne basajalan zanbilen ye kélé kun ye .

ò, n'a fòra céya sogo mana faga, cébakòrò bée k'i niyòrò ta sogo rò,

è, misi kunkolo, o de ye cé niyòrò ye sogo la .

o tuma, nin ta : kélé mana wuli kala yan,

ne basajalan zanbilen ye kélé kun ye, nin ta !

basajalan zanbilen, a ka jónké y'o ta .

a téménna, a nana tama turu misi disi da kan, a k'a fa jónké ma :

- nyé-min-té-fa-ye, na nin ta !

n'a fòra cé niyòrò misi la, cébakòrò niyòrò ye misi disi da de ye,

nin ta ! sabu la ne basajalan zanbilen de ye kélé disi ye kala yan .

a téménna, a nana tama turu misi sen kan, a k'a fa ka jónké ma :

- nyé-min-té-fa-ye, na nin fana ta .

n'a fòra céya sogo, cébakòròw k'i niyòrò ta céya sogo la,

cébakòrò niyòrò ye misi nyé sen de ye, sabu la kélé mana wuli kala yan,

ne basajalan zanbilen, ne de ye kélé nyé sen ye kala yan .

a ko kala bamanandenw tów ma :

- wa, ne ye n'niyòrò ta sogo la sa dè, nin ye cè niyòrò ye .
- a' tów ka misi sogo tò ta, nin bè ne nyè .

kala bukayi kòròba, bukayi ncinin, zankè kòròba, an bée lajèlen ko :

- ee, maanu ! a cogo ? unn !... kamalennin in,
- a bè ka anw kamalenya jaabi dè ! nin tè baasi ye .

~~òò, kèlè mana wuli kala ye kèlè kun ye,~~

òò, kèlè mana wuli kala, ale ye kèlè disì ye,

òò, kèlè mana wuli kala, ale ye kèlè nyè sen ye !

e dunankènin tò, an na fa wuli nin na yan .

o kèlen, an carinna .

ò, basajala zanbilen, ani misi kunkolo tèmèna,

ani disì da nana, ani misi nyè sen fila nana,

a nana kala aminata tògò fila ma a ko :

- ne balimamusow, ne jatigimusow, a' balimakèw tun ye n'wele,
- ko céya sogo fagara, ko ne ka taa n'niyòrò sara cè,
- ò, ne dun ye misi kunkolo ta ka na, n'ko ni kèlè wulila kala yan,
- ne basajala zanbilen de ye kèlè kun ye kala yan .
- ne ye misi kunkolo ta, o filè nin ye .
- ne ye disì da fana ta, n'ko ni kèlè wulila kala yan,
- ee, ne basajala zanbilen ye kèlè disì ye, o fana filè nin ye .
- ò, ne ye misi sen fana ta, n'ko ni kèlè wulila kala yan,
- ee ! ne basajala zanbilen ye kèlè nyè sen ye, o o filè nin ye .

ah ! aminata tògò fila ko a ma :

- ee ! an ka dunankè, e y'i yèrè ni dèrè,
- an ka dunankè, e y'i yèrè feere tigé dèrè,
- maanu ! an ka dunankè, e y'i yèrè faga koyi, maanu !
- min na anw y'a fò e ye, n'i taara an balimakè ninw cè rò,
- i k'i kuma cogo dòn,

Syx
tale

- i k'i dólò min cogo dòn,
i k'i sigi cogo dòn,
e sònna ka nin dabaya kuma in fò ?
ée ! maanu wala, i y'i yèrè faga sa dèrè !
u tè fara i la bilen, n'u m'i su k'i kè fèn kan, kelen u ka fèn su ka k'i kan .
ah ! i ma ka nyuman kè nin ye dè, maanu !

ò, kala zankè kòròba, ah ! ani bukayi kòròba, ani bukayi ncinin,
u ye nyògòn ye kè, u ko : o tuma an bè dunan kamalenni in ka ko,
an b'a kè cogo di ? u ko : è, kòokè, o man gèlèn .
an t'a wele sini sògòma, an k'a fò an ka taa bin kòbilen kan ?
sabu la, kòbilen mamuru, donsokè maa kèné naani b'a fè,
an bée lajèlèn bè siran o donsow nyè .
denkè maa tan ni fila bè kòbilen mamuru fè, u bée ja ka gèlèn .
kòbilen mamuru denmuso fòlò nyele, o ka kamalen faama, ja ka gèlèn .
an ka taa a nègèn sini sògòma, an ka taa bin kòbilenk'aw kan,
an na boli k'a to kòbilenkaw bolo yen, u n'a ta tinyè .
ale nyògòn dunan kamalennin kelen ka anw nègèn,
ka na kamalenya kuma fò anw ye, n'an m'a kun don wo la ?

ò, an ye daraka dun, kala bukayi kòròba, bukayi ncinin,
u ye kirike da u ka sow la, bée yèlènna i ka so kan .
u nan'i jò aminata tògò fila ka so da la,
u ko aminata tògò fila ma :

- a' ka dunan kamalennin bè yen wa ?
kabi a nana, a kèlèn bè ka anw tòrò ni dabaya kumaye .
a da ka bon, o tuma, an b'a fè a k'i labèn,
anw b'a fè ka taa kòbilen mamuru minè,
k'a denmuso fòlò nyele minè ka na n'a ye .
a k'i labèn, an bè taa juma sògòma .

basajalan zanbilen ko : nin tè baasi ye .

a jatigimuso fila ko u balimakéw ma :

- ah ! ah ! ee ! anw ka dunan kamalen, a ti se ka taa dèrè,
a' b'ò nэгэн ka t'ò di kòbilenkaw ma, a' bina k'a to .
è, mun kèra de ?

san yèlèma o san yèlèma, kòbilen mamuru denmuso fòlo nyele,
a ka kamalen faama, san yèlèma o san yèlèma,
a bi na a ka sungurunw ka woro sòngò minè kala maaw la yan,
a' si ti se ka kuma .
o tuma a' bi anw ka dunan nэгэн ka taa a di o ma,
a ti taa !

basajalan zanbilen ko aminata tògò fila ma :

- nin tè baasi ye, a' y'a to n'ka taa kè
n'u bolila cogo min, ne yèrè fana tina boli ten ?

ò, basajalan zanbilen wulila, numukè kelen b'an fè kala yen, ko numu fajò .

basajalan zanbilen nana o ma, a ko :

- numu fajo, n'b'a fè i ka jelenin kala kelen dila n'ye,
sabu la kalakaw ko an ka taa kòbilenkaw kèlè, ne dun b'a fè ka taa .
ne nalen bè cèya nyini, i bi jelenin kala in dila n'ye'
k'a kè nònkònya fila ye, i b'a dila k'a cè nyè,
k'a kunkolo kè i komi jele kala cogo, ka manugu,
ka wo sògò a la, n'bè juru don a la k'a don n'bolo kan na .

ò, numu fajo ye jelenin kala in dila k'a cè nyè .

basajalan zanbilen y'i bolo don a kun, a ye marijè dòròmé tan ni duuru

bò k'a di numu fajo ma, a ko :

- i bè nin warijè in ye k'a bòn jelenin kala in fan bée lajèlen kan,
k'a nugu i komi warijè bere don .

ò, numu fajo, a ye warijè tan ni duuru in ye k'a ji bòn

jelenin kala in kan, n'i y'a ye i b'a fò warijè bere don,

k'a dila k'a cè nyè, k'a di basajalan zanbilen ma .

basajalan zanbilen k'a ma, a ko :

- numukè, i sara ?
- ah ! n'jatigi, sara tè ne ni aw cè, fèn min mana kun i la, i b'o di n'ma .
- wa, fèn min mana kun n'na, wa juma don an bi taa kòbilen, n'kalila aminata tógò fila sinbara la, ne basajalan zanbilen, n'nyè mana da kòbilen dènèn kan, n'bi kòbilen mamuru denké maa tan ni fila kun ci, k'a denmuso fòlò nyele kamalen faama siri ka na n'a ye, k'a ka donsokè maa kèmé naani miné ka na n'a ye .
- numukè, n'o ma kè, e yèré ka tigè n'na numu ni hòrònya na, n'ku ka bò, e yèré k'a miné n'kòfè .
- ni n'nana ni misi kèmé naani ye don min, i bi don misiw cè la, misi denba min ka d'i ye, i b'o ta i ka jelenin kala dila sara ye .

numukè sigilen yèlèla, ee ! a ko :

- dunan kamalennin o, e da jala ka gèlèn dè, i tun tè sabali da jala gèlèya ma, e ! n'i y'a mèn n'cira n'nèn kan, maanu, i y'i nènlabò dè . i tè k'i nèn labò nin ye, i fadenw cè la ?

a ko : numu faama, e ka tigè ne basajalan zanbilen na, ni n'ma nin kè, n'ni npogo ka taa n'jò aminata tógò filala, u ka n'ku miné n'kòfè .

ò, numu fajo ko :

- nin tè baasi ye, nin diyalen bè n'ye, i ni ce tulo sòn na fòlò, yan ni nyè k'a ye .

banya ka foronto !

nin yòrò in tun bè fò bamanankè min-ye, tuwuriti .

an ko nin yòrò in ma ko banya ka foronto .

ko banya ka foronto,
ko jònni bè na foronto fifa ?

a tun bi fò bamanankè min ye, banya ka foronto,
ale de ye kurun sen dila, ka yèlèn a kan,
ko ni maa min bè kurun sen kòrò, k'o wasarà so ye .
ò, nin yòrò in tun bè fò a ye kungo kolon na,
cè ganan kelen bannen bè tu jukòrò : i mana bò fan o fan,
a bé nègèden kè k'i kunna banfula ta k'a bò i kun na .
bèe lajèlèn jòlèn bè, mògòw kényèlèn bè ka don tu kòrò, k'a miné .
ò, banya ka foronto tun bè fò cèbakòròw ma o yòrò-de la,
o tuma a' dun tè dòoni fò n'ye, a' ka tègè baratulèn fò n'ye ?
tègè baratulèn bi fò cogo di ?
cèbakòròbaw b'i kinin bolo bila numan bolo kònò,
cèbakòròbaw bè nin dònkili da banya ka foronto de ye,
ko sungurun ka ji goni,
ko banya ka foronto,
ko jònni bè na foronto fifa ?
an bè nin yòrò in fò a ye, bi to k'i dan tagama ka laa kòfè,
k'i dan tagama segin a kò .

basajalan zanbilen nana juma su fè, a ko aminata tògò fila ma :

- e ! nin ye ne kalo saba ye aw fè yan, a' kòròw ko an ka taa kòbilen kèlè,
ne kalilen bè aw sinbara fila la, a' ka ti gé n'na bamananden ya la,
ne basajalan zanbilen nyè mana da kòbilen dènèn kan,
n'ni kòbilen mamuru denmuso fòlò nyele jurulama bi na k'a d'aw ma,
a ka yòrò furan a' ye, a ka ji ta a' ye, a ka nyò susu a' ye .
kòbilen mamuru denmuso fòlò nyele kamalen faama,
ni n'yè dara a kan, n'b'a siri ka n'a d'aw ma,
a ka dògò nyini aw ye, a ka ci ké aw ye,
n'o ma ké, aw yèrè ka tigè n'na, n'ku ka bò,
aw k'a miné n'kòfè bamanandenya la .

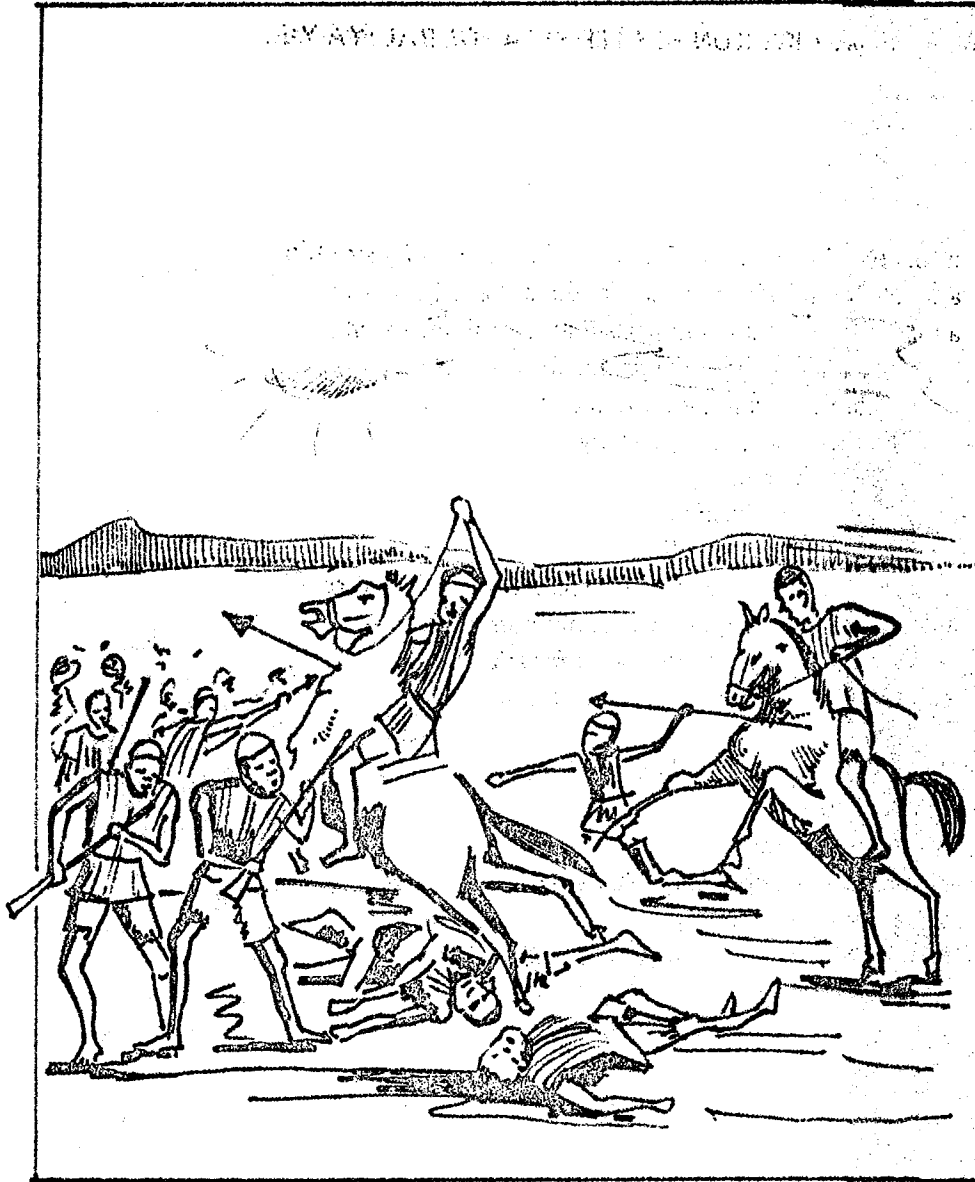
basajalan zanbilen y'i kali, aminata tògò fila ko a ma :

- an ka dunankè, i tun ti sabali, maanu !

da ye wara ye dè, a maa minè nò ka jugu .
da ye wara ye, a maa minè ka jugu dè .
n'a fòra maa k'i bolo biri i yòrò jugu la,
yòrò jugu wèrè tè maa fari la i da kò koyi .
i kumalen bè dè, da ye wara ye dè !

a ko: ònhòn, n'kumana, sabu la kèlè mana wuli kala yan,
ne basajalan zanbilen ye kèlè kun ye .
kèlè mana wuli kala yan,
ne basajalan zanbilen ye kèlè disi ye .
kèlè mana wuli kala yan,
ne basajalan zanbilen ye kèlè nyè sen ye .
n'i ye ne kan mèn bamanankan na ko : tu,
n'i m'a sòrò tu fin don .

BY APPOINTMENT OF THE BOARD OF DIRECTORS

6 . JAA , SAGA JIGI KA KUN BIRI TE SIRADONBALIYA YE .

dugu jera, basajalan zanbilen b'a fè k'i nyè ko yòrò min,
an kala cé farinw, an ye kirike da an ka sokèw la .
an ko : ayiwa, dunan kamalennin o, wuli an ka taa,
an y'a fò i ye k'an bi taa kòbilen kèlè,
hali bi e dalen bè sunògò la !
e ko e ye kèlè nyè sen ye,
e ye kèlè disi ye,
e ye kèlè kun ye,
hali bi o ma wuli ?

basajalan zanbilen ko : ah ! a' ma nin suda n'na dèrè !
u ko : n'i ye kèlè nyèkun ye, anw kòni b'i nyè bi,
i na to anw kò dé, wa, anw taalen bè .
ò, basajalan zanbilen ko : nin té baasi ye .

unn !... pullo ila fulbe keeway ! (1)
fulbe no kirr don,
fulbe cade e mon,
fulbe mbii de gooto buri teemedere,
teemedere buri ujunere .
fulbe mbii misi kiina wala gido, wala gidaado .

fulbe mbii misikiina wala hala .

1 - unn !... fula min bè kabi fula man ca !

fulaw, a' ni su .

fulaw, a' ni ce .

fulaw ko kelen ka fisa kèmé ye,

kèmé yèrè ka fisa baa kelen ye .

fulaw ko teri tè faantan na, doni t'a kun

fulaw ko kuma yèrè faantan fè .

jatigiw, a' ni su, a' ni surò baro .

jatigiw, maa bi baro caman na, nyénafin b'i la .

jatigiw, dinyè yèrè ye baro ye dè .

jatigiw, dinyè bi ban sanko a kònò fènw .

jatigiw, nin fulaké in sa tuma mènna !

ee ! jatigiw, kaba ko !

n'i ye maaw nyédontò ye foronto la, nk'a bi kè na de la .

a kò n'té n'a bi nyè na, maa t'i nyè jò a la o .

ní foronto bi kè nyè na, e ! maa si t'i tulonké a la .

nka n'i y'a ye an b'an tulonké foronto la, a bi kè na de la .

basajalan zambilen, a fora ka wuli, ka kirike d'a ka jibe la,

a ko a fa ka jònké ma :

- * - nyè-min-tè-fa-ye, na yèlèn so kan an ka taa, ah ! ninw ye mònè don n'na dè
ne ko ne ye kèlè kun ye, ko ne ye kèlè disi ye, ko ne ye kèlè nyè ~~son~~ ye,
olu taara ka ne to, ne kèra kò mógò ye aminata tògò fila nyèna .

basajalan zambilen, a dimibagatò ni jibe bóra .

ò, soké ka nin boli cogo in sa, nin bi soké kelen min wele mali kònò ye ,

o ye soké sèrami ye, ale fana bi boli tan de . (1)

a ye sow dan sinye tan ni kònòtòn .

ò, sèrami ye so ye, a balolen bé .

dige jawara ka soké ko don, sèrami .

ale fana bi boli tan de .
ò sèrami ye san bisaba kè a bi sow dan mali kònò yan .
o ye sèrami de ko ye, so don dè .
a bi balo ni sanyò kisè dama de ye,
a bi balo ni keninge kisè dama de ye,
a bi balo ni nònòkèné de ye .
sèrami ye se sow la dè .
ale de bi taa nin cogo in na tan, a b'i pan sow kunna .
a tè tèmèn so la dè, ale b'i pan sow sanfé de .
garan piri, a y'o tan ni segin ta mali kònò yan .
so don, a ye jamana tògò bò dè .
a ye jamana kurusi taa nyéfè dè .
sèrami ye so ye, a tora lamidu yen .
ah ! sèrami sara lamidu nyinan ten de .
sèrami ye soké ye, nin yòrò in b'a wele, nbawudi .
ò, sèrami bi taa tan de .

basajalan zanbilen bi bò dugu so kènè kan tuma min,
o y'a sòrò an kala cè farinw, an taara mugu ci kòbilen so kènè kan
sògòma da jona fè .
a don, kòbilen mamuru ka dugu kamalenw,
a denké maa tan ni fila,
a denmuso fòlò nyelè ka kamalen faama,
a ka donso kamalen maa kènè naani,
an bée tazien bè nyò gosi yòrò .
ò, mugu kan bò yòrò min, ee ! kòbilen kamalenw ko :
- ko bè dugu kònò dè, ko bè dugu kònò .
o y'a sòrò an kòbilen cèkòròba dama, an bée bolila,
ka taa an fara nyògòn kan so kelen kònò, ko :

1 . jelibaba sisòkò bè so boli kan ladege nkòni na .

- ee ! ko bè dugu kònò bi koyi ! ko bè dugu kònò !

an kala maabaw, an kamalenw, kala cè farinw,
an ye mugu cò kòbilen na yòrò min, mamuru la,
an bolila ka sègin, an ni basajalan zanbilen kunbènnà so kènè kan,
a kò : a kèraidi ?
an kò : a ma kè fèn ye, anw tun nana i di kòbilenkaw de ma,
se ye dabaya kuma min fò, anw m'a fò an tè fara i la,
an an m'i kùn don wo la ?

kòbilen mamuru denké maa tan ni filà, olu bè n'i kun tigè .
basajalan zanbilen, a ni jube y'i bugò dugu kònò .
a y'i sin dugutigi ka bulon kònò la,
a taara sòrò kòbilen mamuru sigilen bè yen,
a ye jelenin kala bò a kòfè, a y'a fara a kun,
fo k'a nyé kilí filà suran duguma .

ò, an dugu cèkòròba tów, an bolila ka don bulon nyé kònò fè,
an ye da sògò an da la .
cèkòròba kelen bè yen, a ja ka gèlèn, a fana tógò ko sinaté .
a yèlènnà k'i sigi kogo sanfè, an tów bolila ka don bulon kònò .
basajalan zanbilen girinna ka taa dugu nyéfè, a kan bè :

kòbilen mamuru denmuso fòlò nyele bè min ?

kòbilen mamuru denmuso fòlò nyele bè min ?

o ko : ne filé nin ye .

a ko : i balimakèw bè min ? wa ne ye basajalan zanbilen de ye dè,
ne b'a fè ka taa i di kala aminata tógò filà ma,
bari n'yi fa kun ci sisan .

ah ! nyele sigilen ko, a ko : o tè baasi ye, bamanankè .

n'i ye ne fa kun ci, o tè baasi ye, i ma fèn kè .

balimakè maa tan ni filà bè ne kelen fè, olu bè kungo kolon na dè .

a ko : wà, bò an ta ka taa, n'bi taa n'da so kènè kan,
k'i balimakè maa tan ni filà kònò .

- ee ! kamalennin o, kana taa ni ne koyi, ne te maa taata ye .
kobilen mamuru denmuso folo nyele de ye ne ye,
ne ka kamalen be yen, ko bamananke nobobali,
ne ka kamalen, ne, maa ti se ka taa ni ne ye de .
muru misen debé ni tan b'a yere kelen kere la,
muru kunbaba sen t'o la; n'k'o ye ce w ce ye .
ni n'bora kenema de, i k'a don a bina tile fila jira i la
min ni ala ta te kelen ye .

basajalan zanbilen ko :

- nin bee ye kuma caman ye, i ka bo an ka taa,
kelen n'k'i nye kise n'i kunkolo seme noni nyogon na .
mun de ka d'i ye ?

o, nyele ko : wa, an ka taa .

nyele yelenna basajalan zanbilen kofe, u nana se jala sun-ba suma na,
* a jigina ka bo so kan, ka kosonkalan fense duguma,
ka kirike bo so kan, k'o siri; a y'i da kosonkalan kan, a ko nyele ma :
n'i sigi k'i sen fila seené jala sun suma na,
n'be n'kun da i sen kan, k'i balimake; maa tan ni fila konò,
k'i kamalen faama konò, n'be baara min k'u la,
i b'o ye ; ne basajalan zanbilen don .

o, jatigiw, an ko nin yoro in ma ko :

k'a kelen kelen faa,

k'a fila fila faa,

ka temen joona .

o, jatigiw, aw m'a ye de, jatigiw, n'ko sonsoroli ka di bama ye de,

nka a ku de ti son; n'o te sonsoroli ka di bama ye de .

e, jatigiw, aw m'a ye han, n'ko janni fana ka di nyaame ye,

nka a ko kuru ti son de .

o, an b'o la, kobilen mamuru, a denke maa tan ni fila,

denké fòlò girintò nana, ah ! a kan bè :

- a kéra di ? mun de mankan bè dugu kònò ? ba bè minni ba bè minni ?
a y'i bugò bulon kònò yòrò min, a nyè b'a fa su dalen na .
a girinna k'i jò, ah ! sinatè sigilen bè sankanso sanfè, bulon sanfè .
è, o ko denké fòlò ma, a ko :

- an ma kèlè dèrè, ne sigilen bè sanfè yan, cèkòròba tów
donna, ka bulon datugu, nka ne sigilen bè sanfè yan k'aw kònò .
nka kamalen min y'i fa kun ci, a yòrò man jan koyi,
a dalen filè o ye jala sun suma na, taa a nòfè joona,
a kana taa ka dan kè .

ò, kobilen mamuru denké fòlò ni da fila girintò nana,
a nana basajalan zanbilen dalen na, a kun dalen bè nyele sen kan,
a y'a dalen disi lajé, ka da file fan fila don a disi rò : kiriw ! kiriw !
nègèw ma bèn tinyè ma; mugu sisi kò bi tigé tuma min,
basajalan zanbilen ni jele kala fora ka wuli, aye nin t'a tulo kòrò,
fo k'a nyè kisè bò a tamanda fan kelen fè, o taar'i da,
o tora ka so foro buguri cè k'a kè a yèrè da .
a nyè dara ni minéké kan, a sumayara .
denké filanan fana dimintò nana, o y'i bugò bulon kònò,
a girintò bòra, a ko :

- ee ! ne fa kun cilen bè dèrè ! ba kun cilen bè ! jònni y'a kun ci ?
sinatè y'i kan to bulon sanfè, a ko :
- i fa kun cibaga bée so kènè kan, a yòrò man jan .
ne sigilen bè k'i kònò yan, taa joona, i kòròké taara,
a kana taa k'i dan .

o fana girintò bòra, o nana basajalan zanbilen dalen na,
a ye marifa da don a rò : kiriw ! kiriw !
mugu sisi kò bi tigé, a ni jele kala fora ka wuli,
a y'a fara o kun fo k'o kunkolo cè ci, k'a sigi a kamankun kolo kan .
a fana taara i da kòròké su kèréfè, a fana tora nyaman cè k'a k'a da .

a nyè dara ni miné mèlékèw kan, a fana sumayara .
deké sabanan girintò nana, o y'i bugò bulon kònò,
a nyè bè a fa su dalen na, a kulotò bòra, a ko :

- ee ! ba kun cilen bè dèrè !

sinatè y'i kan to bulon sanfè : ne sigilen bè k'i kònò yan,
i kòròkè fila bée taar'a nòfè, i jija dè .
kamalen min y'aw fa kun ci, a bè so kènè kan .
a kana dan kè dè, bò joona .

o fana girintò bòra, o nana basajalan zanbilen dalen na,
ka da fila da don a rò : nègè ma bèn tinyè ma .
mugu sisi bi tigè, a ni jèlè kala bòra k'a wuli o kun .
ò, a tora ka kònilen mamuru denké maa tan ni fila
bée kelen kelen kun ci fo k'u ban .

basajalan zanbilen ko kòbilen mamuru denmuso fòlò nyele ma :

- i jigila ma tigè wa ?

i kòròkè maa tan ni 'fila bée su dalen tè nin ye ?

e dun ko cogo di ? i tè wuli an ka taa kala ?

n'bi taa i di kala aminata tógò fila ma,

i ka taa nyò susu u ye,

i ka taa dògò nyini u ye,

i ka taa yòrò furan u ye,

i ka taa u ka fini nògòw ko; wuli an ka taa .

kòbilen mamuru denmuso fòlò nyele, bamananmuso ja gélèn don .

a ko basajalan zanbilen ma, a ko :

- ne jigila ma tigè dè, ne ka kamalen faama ma na,

bamanankè nòbòbali ma na,

bamanankè sennòba ma na,

murumisen dèbè ni tan bè bamankè min kèrè la,

i k'a dòn, a ma na fòlò dè, n'jigila ma tigè .

a ko : wa, baasi tē, n'bé n'da k'i kamalen faama kònò yan .
n'a nana, n'b'a siri k'a tégé fila k'a ku ye,
ka juru kun dò d'i yère ma, i b'a juru minè .
n'bé taa e n'i kamalen faama bée di kala aminata tógò fila ma,
ne basajalan zanbilen, bari n'na kun y'o de ye .

ò, basajalan zanbilen b'ò b'ò a da, jaa kòbilen mamuru,
o ka donsokè maa kèmé naani, olu hakili la ko min don, olu ko :
- a' ye tò anw bi taa an da an ni kala cé, sira tila k'a kènyè na .
ò, ni kòbilen mamuru denké maa tan ni fila, n'u ye kalakaw gén,
anw na u kunbèn sira fè, an na u bée faga k'a ban .
anw taa yòrò tē dugu kònò dé, anw ye donsow ye .
an ka taa an da sira tila k'a kènyè la, k'u makònò .

olu ma sòn ka se dugu kònò, olu fana taari da fo kungo kolon na, yòrò jan .
o bi kè tuma min, nyele kamalen faama, a ni bòn da fila kun bora .
kamalenkòrò belebele jamanjan don, a disi bonya bē nònkòn ya kelen bò,
a kunkolo ka bon, a bolokalaw ka kunba, a senkalaw ka kunba,
marifa b'a bolo .

nyele sigilen yelèla, a ko : ee ! dunan kamalennin o,
ne y'a f'i ye ko ne tē maa taata ye, ne kamalen natò filè,
bamanankè nòbòbali natò filè,
mògòw mana bamanankè min sèenèlen gansan ye duguma,
n'u bi boli dé, a natò filè,
mògòw mana bamanankè min tèmèn kan mèn kogo kòfè,
n'u bē bolidé, bamanankè natò filè o ye,
cé kelen natò filè o ye,
nòbòbali natò filè o ye,
jaramangana natò filè o ye,
waraba kun-cé-ma-bin natò filè o ye,
céw cé natò filè .

ò, basajalan zanbilen ko :

- a ti fò n'kò yan; boli dabilabali, sen duman b'i minè .
an taa ! an taa ! laban tè boli ye wa ?

mawula !
koliko duga siriman,
koliko duga siriman,
yaributu duga ni yaribata duga !
kònò kelen kama naani !...

ne ka nin yòrò in, a bè madu sinatè wele,
tènénfin nfaali ka mamadu sinatè .
ò, jatigiw, a'ni su, a' ni surò baro,
jatigiw, a' ni nyénafin !
duga tun bè hòrònden minw wele,
jatigiw, u bée sara ka ban .
ò, jatigiw, kuwa ka jan kuwa ye kè,
nka kuwa man timi kuwa ye dè .
duga ka nin yòrò in, an ! a bi dudu nfaali wele,
dudu nfaali min ka létèrè sèbènnen bè ni hakili nyuman ye,
dudu nfaali min ka létèrè sèbènnen bè ni miiri nyuman ye,
dudu nfaali min ka létèrè sèbènnà ni yèrè dòn ye .
lètèrè seginnan, o létèrè sèbèn ko nyèna koyi !
ni maa ye nyuman kè, nyuman bè fo i ye .

unn !... mawula duga siriman !
koliko duga siriman,
yaributu ni yaribata duga,
kònò kelen kaman naani !...

duga ka nin yòrò in, a bè mamadu sinatè wele,
tènénfin nfaali ka mamadu sinatè .
ò, jatigiw, a' ni su, a' ni surò baro,
jatigiw, a' ni nyénafin .

duga tun bè hórònden minw wele,
jatigiw, u bée sara ka ban .
ò, jatigiw, kawa ka jan kuwa ye ké,
kuwa man timi kuwa ye dè .
jabatè ! duga ka nin yòrò in bè jònni wele ?

ò, faama nyuwaritò donna dugu kònò, bamanan don,
a tè hali kòròtò, bamananké don, a tè a kòfilé,
bamanan don, janko a k'a kéré filé .
a donna dugu kònò, a nana bala a buranké su dalen na, a ko :

- ee ! kabako kéra ! mun de kéra yan .

cékòròba kelen in, sinatè, a sigilen bulon sanfè, a ko :

- fèn ma ké koyi, kamalen kelen de nan'i buranké kun ci yan,
wa, i sungurun nyele fana bóra koyi, a b'a bolo so kènè kan .
taa jona, yanni a ka dan ké .

kòbilen mamuru denmuso nyele, a kamaku faama dimintò bóra,
a nana basajalan zanbilen da'en na, a ye da fila jò a rò : kiriw ! kiriw !
négèw ma bèn tinyè ma; mugu sisi bi tigè tuma min,
basajalan zanbilen ni jelenin kala fora ka wuli .

a k'a b'a da faama tulo kòrò yòrò min, faama ye marifa ju ké k'a talon,
ka jelinin kala bò a bolo, k'o bin duguma .

u fila y'i seri nyògòn kan sògòma fè, u ye jantélé daminè ntugun misèw kan,
u b'u suli ni nyògòn ye, ka wuli k'i tilen,

u bi jantélé ci nyògòn worò mugu rò f'u sentontoli la, duguma,
u bè jantélé la k'a ci, u b'a la ka nin yòrò in fo :

Ko télé sumalen bi bu,
ko jònni bè sòn an k'a saran ?

u ye k'i jò ni nyògòn ye, bamananna kuwaba !
u bè jantélé la kabi sògòma fo ka tile sigi kuncé .
wòsi ji kéra fo ka cèbakòrò fila ka kulusi nyigin sa .

ò, kòbilen mamuru denmuso fòlò nyele, bamananmuso,
a ye k'i mòsòmòsòn, k'i sigi jala sun suma na,
ka cèbakòrò fila lajè jantèlè la, ntugun misèn kan,
fo ka selifana se.

faama sen bilala ntugunnin kurun dingè dò la, k'a òngàkà a kò kan.
basajalan zambilen y'i poro a kan, k'a bin ka jelenin kala ta k'a fara a kun,
k'a nyènamini, k'a tigè fila siri a kòfè, ka juru kun tò di nyele ma.

a ko : nyele, a cogo ? ne m'a fò i ye ?

i kamalen faama sirilen tè nin ye ? i jigila ma tigè wa ?

a ko : ah ! bamanankè, o kèra, ah ! bamanankè, nka i ye maa min siri nin ye,
a fana tun ye se cèw la dè :

san yèlèma o san yèlèma, a tun bi taa npogotigi kelen minè kala dugu kònò,
ka n'a di ne nyele ma n'ka woro sòngò ye.

san yèlèma o san yèlèma, a tun bi taa bilakoro kelen minè kala dugu kònò,
ka n'a di ne nyele ma n'ka woro sòngò ye.

san yèlèma o san yèlèma, a tun bi taa muso misèn kelen minè kala dugu kònò,
ka n'a di ne nyele ma n'ka woro sòngò ye.

san yèlèma o san yèlèma, a tun bi taa cèkòròba kelen minè kala dugu kònò,
ka n'a di ne nyele ma n'ka woro sòngò ye.

ni e y'o siri, ah ! bamanankè, kulusi b'i la !

nka se tè se sa, bamanankè, o kò n'tè i ye kulusi tigi siri dèrè !

nka nin tè baasi ye, juru kun di n'ma, min ka d'i ye,

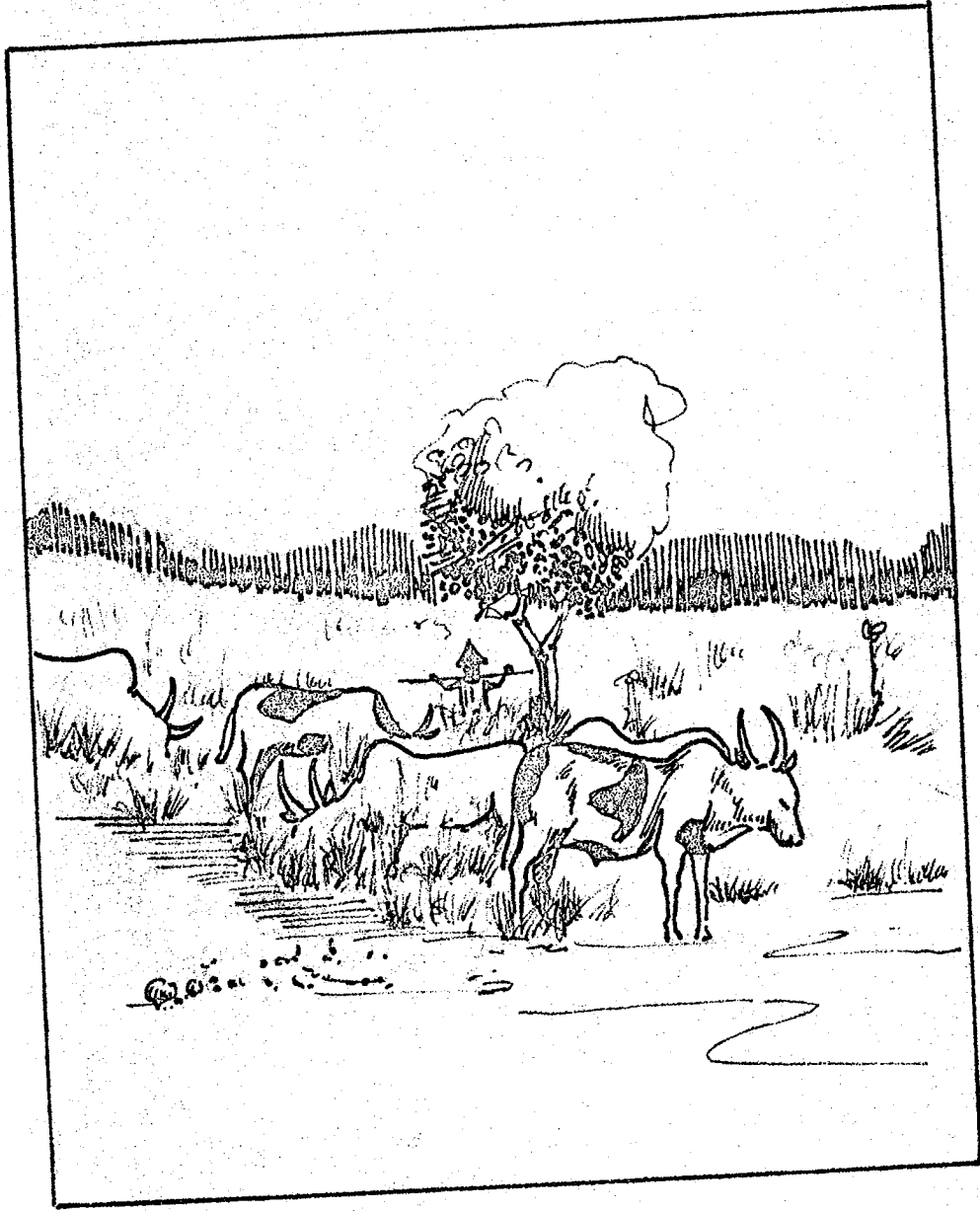
i ka ne ni n'kamalen kè ten, bari ne fana tè taa k'a to.

ni faama bi sa yòrò min, ne fana bi sa yen, bari a kèra n'fè,

a ye n'nafa ; nyè de bi tònò de kasi.

Handwritten scribble

Handwritten scribble

7 . JON MOGOLA YE KARA YE .

un !... kanjo !...

è, jatigiw, kanjo, è, jatigi, ah ! jeli tè ko o ko rò
jatigiw, o man di dè.

jatigiw, maa ti se k'i yèrè tanu dè jatigiw,
jatigiw, a' ye tò an ka dèoni fò suw fana ye,
nyènémaw hakili ka jigin baara nyuman kò dè, jatigiw.
jatigiw, maa ma nyi i yèrè da dè, jatigiw.

maa mana kè fèn o fèn ye, jatigiw, fo maa de k'a fò dè, jatigiw.
nka, kaba ko dè, jatigiw, ee ! wale nyuman tè tanu tugun, jatigiw,
wale nyuman tè sara tugun, a bi komi ni sonw taara ni ciyèn ye dè.
è, jatigiw, n'ko ala yèrè ko k'an k'a tanu.

jatigiw, tanuli man di hasidi de ye,
ah ! jatigiw, tanuli man di bakilu de ye,
ò kò n'tè suw tanu kun ye, nyènémaw ka baara nyuman kèdè, jatigiw.
nka, è, jatigiw, a da tè aw la, a da bè dugujè de la.

è ! jatigiw, nin bè maa salenw de wele.
è, jatigiw, nin yòrò in ko ko ni den ko a fa, i y'a dòn a ma juguman fò dè.
jatigiw, nin yòrò in ko ko ni muso ko a cè, k'a majuguman fò.

jatigiw, nin yòrò in ko ko bi to, ko sini basi, k'o tigi ka jè man di.
jatigiw, nin yòrò in ko ko bi maa, ko sini wulu, k'o tigi ka jè man di dè.

ò, nin yòrò in ko, ko bi to, ko sini dègè, k'o tigi ka kanu man di.

ò, nkòni b'a kan ka nin kuma kòròmaw de fò, jatigiw.

e, jatigiw, nka tanuli ka di dé.

jatigiw, nkòni ko nin yòrò in ma ko nyaganyaga jeli ka ko tè laban.

ò, basajalan zanbilen, e ! a ni nyele wulila,

kòbilen mamuru denmuso fòlò nyele, o kamalen faama, o sirilen b'a bolo.

a na kòbilen mamuru ka misigenna ma, a ko fulakè ma :

- fulakè !

o ko : hoyi !

a ko : bò yan, ònhòn, boli joona ka na yan.

fulakè ko : n'bi kulusi don ka na sisan.

ò, fulakè bora, basajalan zanbilen ko a ma :

- misisinsan dayèlè, i ka misikémè naani gèngèn k'a bila n'nyè,
n'bi taa n'u ye kala.

ò, fulakè wulila ka misisinsan dayèlè, a y'o misikémè naani gèngèn.

k'a bila a nyè, ani kòbilen mamuru denmuso fòlò nyele, an'o kamalen faama.

a y'i da misiw nòfè, an'a fa ka jònkè nyè-min-tè-fa-ye.

u bina se sira tila k'a kènyè la, donsoké maa kémè naani,

maa kémè fila dalen bè yan fè, maa kémè fila dalen bè yan fè.

unn !... sajuru ni ngomi,

un !... duguma ala finbali ni tulu kéné dun.

nègè bila nègè kònò, sankalima dunun,

su miné dòjan i ko kénébonda.

tile miné dòjan i ko wula tile.

ah ! to sumalen dun ni na sumalen dun.

ka kun kéné bila n'kòrò i ko díbinin kurun.

ka ku kéné bila n'kòrò i ko furalan siri.

e ! ka jeli kéné bila n'kòrò i ko murufe bilen.

e ! sa-tuma-se jigi kun tè ala la, maanu !

jatigiw' nin yorò in bè n'ka ce rjanaw wele mali kònò jatigiw.
è, ko an kana maa tanu, nin bè n'ka cè rjanaw wele mali kònò dè.

ò, an donsokè maa kèmé naani, an ko an bi fo ka wuli,
ah ! ee ! donso karamògò ko : denmisènw, a' kana wuli dè,
bari ne nyè nin kamalen cènyi min na so kan ka na,
kamalen min sirilen b'a bolo, muso min b'a bolo,
ee ! o bòlen bè kòbilen mamuru denmuso fòlò nyele fè,
wa, kamalen min sirilen bè yèrè fana, o bòlen bè faama fè.
denmisènw, a' y'aw jò ne min ye cèkòròba ye, ne ka bó k'a kunbèn.

ò, donso cèkòròba, ani donso minènw bora, a tògò ko baru.

a nan'i sonsoro basajalan zanbilen nyè sira la,

a ye marifa fan fila bée waga, a pèrèn pèrèna, a ko :

- kamalen o, u bila ! tèmèn k'u bila !

kamalen min b'i bolo, a bila !

muso min b'i bolo, a bila !

misiw bila !

i bi taa min ? i si banna ! i ta tinyèna ! i m'u bila wa ?

basajalan zanbilen yèlèla, ee ! a ko : cèkòròba o, èhè ! èhè ! èhè !

cèkòròba o, i tun ti sabali, n'ko ne ye basajalan zanbilen de ye.

ne de ye kòbilen mamuru denké maa tan ni fila kun ci,

ka kobilen mamuru yèrè kun ci,

ka nyele kamalen faama, k'o siri nin ye, o filè nin ye n'bolo,

nyele yèrè sirilen filè nin ye.

cèkòròba, i tè sira bila n'nyè n'ka tèmèn, n'kana na taa ké dangaden ye.

e ye cèkòròba ye.

- ayi, n'tè bò i nyè, i b'u bila de, kelen n'ki ta tinyè.

ò, maa fila min ye lèterè ci, ka sòsòli ké :

dò ko ne jeli baba, nka baro sèbènnen don, ko n'b'a kalan,

dò ko k'a sèbènnen tè, n'b'a fò n'kunkolo la.

min ko a sèbènnen tè, o ta ye tinyè ye, sabula ne ma kalan :

n'ma kuranè kalan, n'ma tubabu kalan kè, ne m'a fan fila si kè,

ne bè n'ka baro bò n'kunkolo la de, sèbèn dalen tè n' nyè kòrò,

sèbèn tè n'ka so, ni n'b'o kalan.

kabi ne ye arajo baro daminé, fo k'a se bi su in ma,

a' ka sòsòli sèbèn ka se n'ma,

i k'a dòn n'b'a baro bée bò n'kunkolo la de de.

n'ma kalan, a sèbènnen tè n'bolo.

ò, min yèrè fana y'a fò k'a sèbènnen don, a ma nkalon tigè,

sabu la baro caman sèbènnen bè, ah ! nka caman ni ne taa tè kelen ye,

n'k'u bè tali kè nyògòn na, sabu la hakilima, ani sèbènninkèla,

aw bè se ka masala.

o tuma na, aw ka létéré jaabi ye nin ye, aw cè fila, ka bò bla.

ò tuma min na sa, basajalan zanbilen, ani kòbilen mamuru

denmuso fòlò nyele n'a kamalen faama, ni misi kèmé naani,

u nana ka na se sira tila k'a kényé la,

kòbilen mamuru ka donsoké maa kèmé naani, olu y'u ka maa tila :

maa kèmé fila bè sira yan fè, maa kèmé fila bè sira yan fè,

bée ni marifa dalen bè, basajalan zanbilen kunbóra

ah ! donso karamògò baru ko : denmisénw, aw ka to biri ye fòlò,

fèn min natò filè nin ye, kòbilen mamuru, a denmuso fòlò nyele de ye nin
ye,

a kamalen faama de sirilen ye nin ye.

ò kamalen min bè so kan, ne kòni t'ò dòn.

denmisénw, aw ka to biri ye, ne ka bò k'a lajé.

n'a nyèna an bolo, an n'a miné,

n'a ma nyè an bolo yèrè fana, o tuma na ne ni aw bée lajèlen na kè jòn ye,

nka, aw ka tò ne k'a kunbèn.

ò, an ka donso karamògò baru, a bóra tu rò,

ani basajalan zanbilen kunbèna yòrò min, a pèrèn pèrèna :

- he ! kamalen o, e min bè so kan, maa min b'i bolo, a bila !
muso min b'i bolo, a bila ! i t'u bila wa ?

basajalan zanbilen yèlèla, a ko :

- è, donso cèmògò, n'ko ne basajalan zanbilen don.
ne ye kòbilen mamuru kun ci,
k'a denké maa tan ni fila-kun ci,
k'a denmuso fòlò nyele minè,
k'o kamalen faama minè,
k'a ka misi kèmé naani cé.
donso cèkòròba, sira bila n' nyè, n'ka tèmèn.
- n'tè sira bila i nyè, n'i m'u bila sisan, n'bè fa wuli i la, tèmèn k'u bila !

basajalan zanbilen y'i kan to o la, a ko :

- ee ! donso cèmògò, n'b'a nyini i fè, i ka sira bila n'nyè,
tile kana gan n'ni kala dugu kònòna cé, sira bila n' nyè.

ah ! donso cèmògò baru ko :

- n'tè sira bila i nyè, fo n'ka fa wuli i la de.
e bè se ka taa ni anw denmuso ye cogo di ?
e bè se ka taa ni a kamalen faama ye cogo di ?
e bè se ka taa ni misi kèmé naani ye cogo di ?
jigin ka bò so kan !

ò, basajalan zanbilen ko : wa, nin tè baasi ye, cèkòròba ; e se ko ye min ye, e dun t'o kè ?

donso karamògò ko : nin tè baasi ye.

a y'i sonsoro yòrò min, da fila b'a bolo, a ye da fila fan fila bée waga.

basajalan zanbilen taara sokè bila yòrò jan.

donso karamògò ye da fila fan fila bée konkon : kiritw ! kiritw !

nègèw ma bèn tinyè ma.

basajalan zanbilen nana sokè fofò donso cèmògò sigilen kunna,

a y'i sen bò nègèsen na, k'a da a sonsorolen kuncè rò, a ko :

- n'baba, maanu, n'baba, e bina a to ne ka kè danga den ye dé.

n'ko e nyògòn cèkòròba bè ne yèrè bolo so yen, ko di ?
n'a fòra ko ne ka so boli ka na n'sen da e sigilen kunkolo la, baba,
ne ma kè danga den ye dè, donso karamògò o ?

n'baba, sira bila n'nyè n'ka tèmèn.

donso cèkòròba ko : ayi, o tè baasi ye, n'ti sira bila i nyè.

n'i y'a ye n'ka nègèw m'i don, ne nyinèna, ne hakili bòra
ka n'ka donso boliw de sòn : kòntòròn kòrò, n'ma kòntòrò sòn.
ni ne ye kòntòròn sòn, n'bi fa wuli i la sisan.

ò, basajalan zanbilen ko donso cémògò ma :

- e ka donso boli kòntòròn, o bi sòn ni woro joli ye ?

a ko : woro bilen kelen.

basajalan zanbilen y'i bolo don a ka jufa rò, a ye woro bilen bò,

a y'a di donso cémògò ma, o ye woro bilen cèci,

a ye donso boli bò a kun, kòntòròn, èe, a ko :

kòntòròn, yan fèn jugu, yan fin nyuman.
woro bilen filè nin ye, n'b'a cèci i la,
n'ka nègè, a ka basajalan zanbilen cèbò,
i komi belè kisè bi je den sògò cogo min.
n'ka marifa kisè, a ka basajalan zanbilen kun cèci,
i komi farakurun bi filen cèci cogo min.
ne sera o fò ko la, kòntòròn, i k'o miné,
n'ma se o fò ko la, kòntòròn, i k'o miné.

donso cémògò baru ye boli sòn.

basajalan zanbilen ko : cèkòròba, a kèra di ?

a ko : ònhòn, n'ye boli sòn, taa so bila ka na, n' b'i makòno.

ò, donso cèkòròba ye dafila da duguma, a ye bonkaju sòni bolokòni naani,
ka nègèden jalan fila a kòno.

ò, an ye nin yòrò in fara k'a bó poyi de la, k'a da kaman zan kura,
mògò miné wara la, bala, kasan madi denké fòlò balamusa.

balamusa, u bamananké maa baa tan ni sèkumaru tun bè nganu.
ne ka fulaké ani bamanan maa baa tan ni fila kèlèla nganu, bamanan gansan
fulaké ye dòw miné k'u kan tigé, ka dòw kundi, k'u tubi.
bala tora nganu janjon rò, nka maa wèré tògò ma dòn, ko bala tora nganu.
ò, n'i ye tògò tigi ko mèn, n'i ye doni ko mèn, a bè tògò tigi de kun.
tògò tè maa o maa la, doni t'i kun dinyé na.
balamusa tun ye tògò tigi ye, a kelen tora nganu janjon na,
nka a ni bamananké maa baa tan bora nyògòn fè nganu,
nka a kelen de tògò dòna dè.

ò, an ye nín yòrò in fara k'a bò poyi la, ko :

bala tora nganu,
bala ni cé miné cèw tora nganu,
yugubu yégébé,
so ntubannin bè nyò kòrò.
kèlè diyara, bala bi taa nganu.
kèlè goyara, bala bi taa nganu.
kèlè n'a tigébaga tè fara dinyé na.

bala tun ye an fè cé rjana ye mali kònò yan dè.

bala dalen bè nganu, nganu filé bananba ni kényéka cé, hali yòrò jan tè.
balamusa dalen bè nganu dènen na.

ò, basajalan zanbilen, a taara soké jò yòrò jan,
donsoké ye bònkaju banba a n'a cé.

basajalan zanbilen ni jibe wulila donso karamògò kan.

a bi marifa caron, tasuma bi bòn duguma, a ti se ka mugu miné.

a bi marifa caron, tasuma bi bòn duguma, a ti se ka mugu miné.

basajalan zanbilen nana soké fofo donso cèkòròba sigilen kunna,

a y'i sen bò nègèsen na, k'a da a sorsorolen kuncè rò tugun, a ko :

- è maanu ! baba, e bina a to ne ka ke danga den ye sa dè, ko di ?
e nyògòn cèkòròba, n'a fòra ne ka to ka n'sen bò nègèsen na,

k'o da e kunkolo la, i k'a don o na ke ne bolo maloya ye de.
i te sira bila n'nye sa, n'ka temen ?

donso cekoroba ko : i ti se ka temen nin cogo in na tan,
ne ti son ni nyedon ma.

n'i y'a ye ne ka marifa mugu, tasuma ma se mugu mine de,
ne ka boli kelen be yan, ne hakili bolen be k'o son : n'ma saane son.
n'ye kontoron son, n'ka n'nyinena saane sonni ko.
ni n'ye saane son, nin sen in negew be fa wuli i la.

un !... duguma ala finbali ni tulu kene dun,
sajuru ni ngomi,
negé bila negé kondò, sankalima dunun.
su mine dojan, i ko kenebonda.
tile mine dojan, i ko wula tile,
to sumalen dun ni na sumalen dun,
kulu kuben ni je kuben,
ka jiri sumabaw ke bulon sow ye,
ka ji forokobaw ke ji finyebaw ye,
ka nyeberekon ke senna sabara ye,
ka ncankara furaw ke si deben ye.
sajuru ni ngomi !

ne be ni n'ka donsow de ye, saro ! ce kelen togò saba !
bakari ni minen tununna, saro !
dugu naani minen tununna n'na, saro !
sama sankalanw fula ni kaari tununna n'na,
daje saraw faabaa tununna n'na,
kungo nyaamew faabaa tununna n'na,
warabaw kelebaa tununna n'na,
ne ka bakari ni minen tununna, tarawele !
o, nin yoro in mana fo, a be n'hakili jigin bakari ko,

donsokè rjana tun don anw fè mali kònò yan.

ka kun kènè bila n'kòrò, i ko dibinin kurun,
ka ku kènè bila n'kòrò, i ko furalan siri,
ka n'bolo bila joli kènè, i ko murufe bilen.
ah ! saya tè maa to dònko tigiya ye dè,
nka sa-tuma-se jigi kun tè ala la sa.

ah ! basajalan zanbilen ko : donso cèkòròba, o tuma e ka saané bè sòn woro jeli ?

a ko : saané bè sòn woro bilen fila ; n'i ye kòntòròn sòn,
n'i ma saané sòn, i ka nègè ti se ka mago nyè.
n'i y'a ye n'ka nègè dèsera i la fòlò,
n'ye kòntòròn sòn, nka n'nyinèna a muso saané kò.

ò, donsow ka basi, kòntòròn tun ye donsokè kamalen ye,
nk'a cè ka jugu, hali a muso tun tè se k'a ye céjuguya fè.
a tun bi si a muso fè, donon mana kasi, a bi bò, a t'a fè muso k'a ye,
nk'a muso ye dakabana muso ye, o tògò ko saané.

un !... banya ko foronto...
ee !... cakuru ni case !

ò, basajalan zanbilen y'i bolo don a ka jufa kònò,
a ye woro bilen fila bò k'a di donso karamògò ma, a ko :

- nka, cèrògò, cè ta ye saba ye, i jija i ka saané sòn kosèbè nin sen in dè.
n'i ka marifa banna n'na nin sen in, fèn min ka jugu, n'b'o k'i la dè,
fèn min ka jugu ko jugu, i k'a dòn, n'bina o k'i la.

donso karamògò ko : o tè baasi ye, o tè baasi ye.

basajalan zanbilen ye woro fila d'a ma.

a ye saané bò k'a da, a ko : saané, i ka hakè to,
ne tun nyinènen b'e kò, ò, ni mògò nyinèna muso kò,
i ka nègèw ti baara nyuman kè : saané, i fana sòn filè nin ye.

ne ye kòntòròn sòn, e saané sòn filè nin ye,
o tuma na sa, basajalan zanbilen, i k'a fari labila n'ye,
n'ka nègè k'a cèci, i komi bèlè kisè bè je den ceci cogo min.
n'ka nègè k'a cèci i komi kaba kurun bè filen kolon cèci cogo min,
k'a sòn ci, k'a binyè ci.

donso karamògò y'a ka saané sòn ka ban.

basajalan zanbilen taara sokè jò yòrò jan tugun.

donso karamògò y'a ka bònkaaju banba, bamananké ni jibe girinna a kan :

donsoké ye marifa caron, a tasuma yèrè ti bò bilén, sanko a ka mugu miné.

ò, donso karamògò sònsorolen, basajalan zanbilen nana a ma tugun,

a ye so fofo a kunna, a nan'í sen bò nègésen na,

a y'a da donsoké sònsorolen kun na, a ko : n'baba, a cogo ?

o tuma, cè dan ye saba ye, a ti dafa saba la dè, e dun ko cogo di ?

n'í ma sira bila n'nyè n'ka tèmèn, ah ! cè ta sabanan,

ni miné mèlèkèw bi na fò i ni kò ; ne basajalan zanbilen ko ten.

n'ye kòbilen mamuru denké maa tan ni fila kun ci,

ka kòbilen mamuru yèrè kun ci,

k'a denmuso fòlò nyele miné,

k'o kamalen faama miné,

k'a ka misi kèmé naani miné,

hali bi e kan bè k'í ti sira bila n'nyè ! sira bila n'nyè, n'ka tèmèn !

donso karamògò ko, a ko : n'den, ne ye sira bila i ye,

cè de tè miné n'í m'í firifiri ; kabi sinyè fòlò ne tun minéna,

nka n'kelen tè.

a y'í kan bila an donso denmisènw ma, a ko :

- denmisènw, a'ye na !

a' maa kèmé naani min bè tu rò, a ye bò.

ne de y'aw bée lajèlen karamògò ye, ní maa min sera ne la,

o tè dèsé aw la bilén.

o tuma na, nín kamalen in, an tè na sòn nín ka taa k'an dan bilén.

anw ni nin kamalen in bée ka jè ka taa nyògòn fè sa,
anw ye donso ye, kamalen in ye cè farin ye.
an ka fara nyògòn kan, an bée ka se ka nyògòn dème :
bolokònidèn kelen ti se ka bélé ta, f'i k'a kè fila ye.
a' ye bò ka na yan !

ò, an donso kamalen bée lajèlèn bóra, an nana an koori zanbilen na,
an y'an siyèn mugu ni kisè la, si kana si janfa.
o kèlèn, basajalan zanbilen, ani kòbilen mamuru denmuso fòlò nyele,
an'o ka kamalen faama ni misì kèmè naani,
n'an donsokè maa kèmè naani, an farala nyuwan kan, an ye kala sègèrè.

*

* *

8. KE KO DE YE FO KO YE.

X ò, selifana tile bi se, kòbilen mamuru ka misi kèmé naani,
an man'u bòn so kèné kan ; an kala bamanandenw, an ko :

- kuma banna dèrè ! kamalenin in nana ni kòbilen mamuru ka misiw ye ?
a nana ni kòbilen mamuru ka misiw ye !

basajalan zanbilen taara jigín aminata tògò fila kan, a ko :

- aminata tògò fila, ne bè bò yan don min, ne tun m'a fo aw ye
ni kèlé wulila kala yan, ne basajalan zanbilen ye kèlé kun ye ?

ò, kòbilen mamuru denmuso fòlò nyele, a filè nin ye,
a' y'a nyininka kòbilen kibaru la.

ne tun m'a fò aw ye ni kèlé wulila kala yan, ne ye kèlé disi ye ?

ò, kòbilen mamuru denmuso fòlò nyele, a kamalen faama, a sirilen filè
nin ye,

a' y'a nyininka kòbilen kibaru la.

aminata tògò fila, è, ne tun m'a fò aw ye ni kèlé wulila kala yan,
ne basajalan zanbilen ye kèlé nyè sen yè ?

o tuma, ne basajalan zanbilen nana, n'ye kòbilen mamuru kun ci,
k'a denké maa tan ni fila kun ci ni jelenin kala ye,
k'a ka misi kèmé naani minè, u filè so kèné kan.

o tuma, ne balimamusow, è, n'terimusow, n'jatigimusow,
kòbilen mamuru denmuso fòlò nyele filè nin ye :

a ka taa ji ta a' ye,
a ka nyò susu a' ye,
a ka yòrò furan a' ye,
a ka daga nògòw ko,
a ka filen nògòw ko,
a ka fini nògòw ko,
a ka tobili kè
a ka dogo nyini.

ò, a kamalen faama fana filè nin ye,
san o san, ale de tun bè na mògò kelen minè kala kònò yan,
ka taa a di nyele ma a ka woro sòngò ye.
wa faama jurulama filè nin ye, a ka ci kè a' ye,
a ka waga bò a' ye.

a sòròla ka na an ka kala numu cèkòròba la, a ko :

- numu cèkòròba, ne taatò yan, n'ko n'bi taa kòbilen,
ne m'a fò e k'i ka jelenin kala dila sara fò ? e m'a fò sara t'a la ?
ne m'a f'i ye n'ko ni n'nyè dara kòbilen dènen kan, kòbilen mamuru kan,
n'bi na n'a denmuso fòlò nyele ye ?
ka na ni nyele kamalen faama ye ?
ka na ni kòbilen mamuru ka misì kèmé naani ye ?
o tuma, numuké, n'i ko sara t'a la, misì kèmé naani jòlen filè o ye so
kèné kan,

taa misiw lajè, misì denba min ko ka d'i ye, ni nònò b'o la,
i k'o n'a den minè, i ka jelenin kala dila sara ye,
bari numu sara tè maa bolo.

numu cèkòròba ko a ma ko :

- ee ! bamananden o, i ni ce ! ka kulan ni balan duwa i la !
ka fale ni mandaraka duwa i la !
ka sèmé ni kaka diya i la !
ee ! bamananden sèbè, nin diyalen bè n'ye.

ò, bamanankan na, n'i y'a mèn ne cira n'nèn kan, i y'i nèn labò dè. <
ò, bamanankan na, n'i y'a mèn cénin ye suguné ké ne kan,
i y'i jò a suguné kuntilenna la de.

- i ni ce ! a diyalen bè n'ye.

ò, basajalan zanbilen jiginna ka bò so kan, a y'a sen lafoni.
aminata tògò fila, u muso fila bée ye ji kalaya,
ka n'a di basajalan zanbilen ma ; u ko :

- an balimaké, an teriké, ani an jatigiké, ani an ka dunan ké,
ee ! nka e ye anw kunnawolo dèrè, maanu !
e ka bò fo basajalan, i ma jigin maa wéré kan fo muso fila !
ee ! kòbilenkaw tun bè se anw na, e ye kòbilen daga bò an da la.
ah ! n'balimaké, nin diyalen bè anw ye ; ji kalan filé nin ye, i ko.

basajalan zanbilen y'i ko, aminata tògò fila nana dumuni d'a ma,
a n'a fa ka jònké nyè-min-tè-fa-ye, an jèra ka dumuni ké.

dumuni bannen, basajalan zanbilen ko aminata tògò fila ma, a ko :

- e, ne balimamusow, n'terimusow, n'jatigimusow,
ne b'a fè ka segi so sini, ne tun nana cèya nyini yan,
ko kalakaw bè maa dege cèya la, ne tun nana cèya de nyini,
n'b'a fè ka segi, nka n't'a fè ka segi ni n'ni aw balimakèw ma nyògòn ye.

ò, aminata tògò filaw girinna k'u sigi basajalan zanbilen na :

aminata finman, o nan'i sigi a nyèkun na, k'a sin bara fila turu a disi la,
aminata jéman, o nan'i sigi a kòfè, k'a sin bara fila turu a kò la.
muso fila y'i bolo ta k'a da basajalan zanbilen kamankun na,
nin sigilen nyè bosolen b'a nyè na, nin sigilen nyè bosolen b'a tòn na,
muso fila bè manyumatò kan na k'a fò basajalan zanbilen ye ; ko :

- maanu ! e, anw ka dunanké, anw balimaké, anw teriké,
ee, basajalan zanbilen wala ! maanu ! i t'an kòròw to kòmòw ye ?
i t'an kòròw to bulondaw ye ?
i t'an kòròw to suw ye ?
i t'an kòròw to dankunw ye ?

i t'an kòròw to kòmòw ye ?

i t'an kòròw to an kògòla sin fila ye wa ?

basajalan zambilen y'i kòmunnun, a nyè ni aminata finman nyè bènna,
o bi kasi, o ye bamananmuso cènyi ye.

a y'i kun kòròta, a nyè ni aminata jèman nyè benna,
o ye bamananmuso cènyi ye, o fana bi kasi.

hòrònmuso cènyi kasitò, a bè komi dò bi yèlè,
n'o tètè muso cèjugu yèlètò, a bè komi dò bi kasi :

n'a bi yèlè, a bè komi a da bè bara kònò : hu ! hu ! hu ! hu ! hu !

unh !... pulò sò ! fulakè min ka surun ni maa ti se k'a ka duloki kan miné :

galajò sa tuma mènna dè, jatigiw.

ò, jatigiw, dugujè tètè mèn dugu la k'a ka dògò dè.

jatigiw, maa t'i ban i nyè koli ma k'a cilen bè dè.

ò, basajalan zambilen ko : nin tètè baasi ye.

ne balimamusow, a' ye kuma min fò, wa a diyalen bè n'ye.
anw fè bamananna, n'i ye bamanan bonya k'a ban,
a bi kè i ka jòn ye.

n'i ye bamanan bonya, i y'a san :

⊗ kabi ne ka jigin aw kan dugu kònò yan, aw ka ne bonya,

a' n'a ka musoya, a' ye n'bonya fo k'a se a dan na ;

su ni tile, n'bi ko ji kalan na,

daraka ma dèsé n'na,

tilela ma dèsé n'na,

surafana ma dèsé n'na.

aw n'a' ka musoya, hali n'a' balimakèw ye dusu kasi ko kè ne la,

ne tètè o to suw ye dè,

n't'a to bulondaw ye dè,

n't'a to jow ye,

n't'a to fa suw yèrè ye,
n't'a to ba suw ye,
n'b'a to aw muso fila ka hórònya kosón ;
è, kalo saba, ne ni aw bé si, fèn min ka di n'ye, a'b'ò fò n'ye ;
fèn min ka di n'ye, a'b'ò de ké n'ye.
o tuma ni ne tina ké jufa wèrè ye, ne man kan ka juguman ké
aw ka dugu kònò, hali fali la, sanko a buna hadamadén.
o tuma n'ye an balimakèw to :
aw balima ye ne balima ye, a' sinji ye ne sinji ye,
o tuma na, ne bina segi ka taa basajalan.

ò, basajalan zanbilen, a nana kirike d'a ka soké la, an'a ka jónké nyè-min-tè-fa-ye.
n'a k'o ma : nyè-min-tè-fa-ye !
o b'a fò : maké, o nyè na ci dè !
ni maa min ko i nyè ti da i fa kan, fo n'i ye i nyè fila ci.
jónké tógò tun don, ko nyè-min-tè-fa-ye.

jatigiw, a' ni su, jatigiw, fa juguden ye saba ye dè,
nka danga den ye kelen ye sa, jatigiw.
fa juguden ye cè saba ye, fa juguden, ani danga den tè kelen ye.
fa jugu den ye jumèn ye ?
i fa sara k'a sòrò a ni cè min ka di, i fa salen, n'i n'ò tigi kèlèla,
i kèra i fa ma jugu ye.
fa juguden filanan ye jumèn ye ?
i fa sara k'a sòrò a ni cè min ka go, i fa salen, n'i n'ò tigi kèra teri ye,
i kèra i fa ma jugu ye.
ò, fa juguden sabanan ye jumèn ye ?
i fa sara ka du min jòlen to, ni du in binna, i ma se k'a dila,
i kèra i fa ma jugu ye.
jatigiw, fa juguden ni danga den tè kelen ye.
wa danga den ye kelen pewu ye dinyè na, fila tè dé.

danga den fa teri t'a teri ye,
wa a ba teri t'a teri ye.
danga den tè foyi fè n'a yèrèkun kelen tè.
wa danga den mana sugunè ké bin mín kan,
ni misi min y'o dun, ni ba min y'o dun, olu de wolo bi ké ka dunun tu.
ò, jatigiw, danga denya ma nyi.

ò, basajalan zanbilèn, ani an donsokè maa kèmé naani,
ni misi kèmé naani, ni misigèn fula, ni a ka jónké,
an seginna an kò, an bi na basajalan.

X nacaro ka nin yòrò in tara o yòrò la.
ncaro ka nin yòrò in, foyi tè nin na ni mbiimi tè :
maraka kuma tè ncaro la, bamanan kuma t'a la,
foyi tè ncaro la ni fula kuma tè.

*
* *

9 .KUMA FOLEN KORO TO YE DA LAMAGA YE .

basajalan zanbilen, laansara bina se, an'a ka donsokè maa kèmé naani,
ani misì kèmé naani, an nana jigin dinyan so kèné kan,
o y'a sòrò samiyè tèmèna sa.

an dinyankaw bée lajèlen ka nyò tigèlen bè,
so kèné kan nyòw bée tigèlen bè, nyòw bée tigèlen bè.
a don, dinyan cè kelen, a falen b'a ni na dinyan.

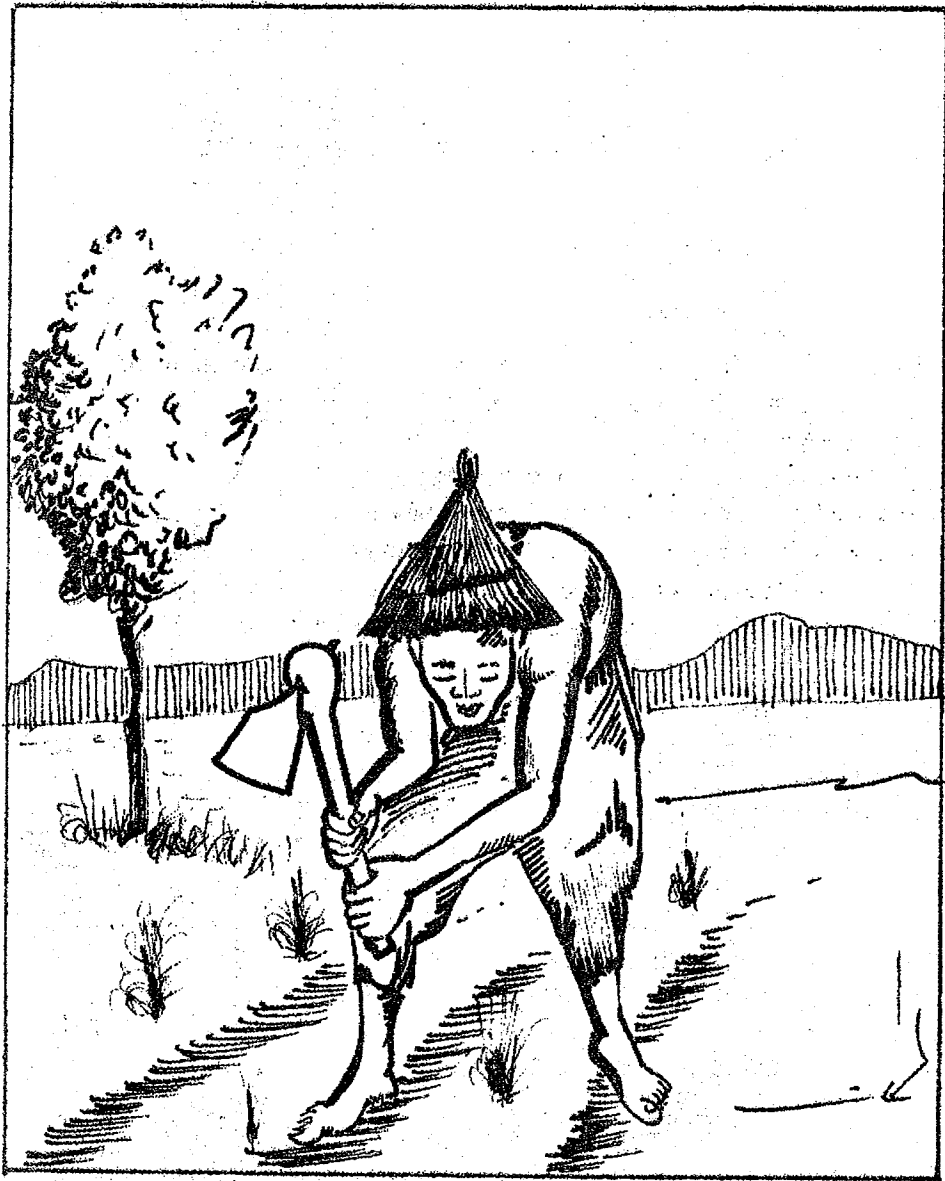
n'a bi na i da gala kan, a bi na gala kurun den dan ka se tan ma.
a tannan, a bé n'i da o kan, a b'a fò nin ye ne cè kelen da yòrò ye,
maa kana da nin kan dè !

cèkòròba ni kamalen, an bée bi siran dinyan cè kelen nyè i ko nènè.
a don, maabòkè kelen bè dinyan, ko amadu sanba.

basajalan zanbilen, a ko a ka donsokè kèmé naani ma,
ani misì kèmé naani, ani misigèn fula, a ko :

- a' ye n'kòrò yan, ne tèmènto yan samiyè tuma tun don,
kamalen kelen ko a bi cèya jira n'na,
n'bi taa nyininkali kè dugu kòrò, ni kamalen in taalen bé taama,
an bi si yan, sini dugu mana jè, a ka cèya jira n'na,
n'ka sòrò ka tèmén ; n'na o fara n'bolo ta kan.

unn !... falo ni falo kòrò !

koyan zanké ni koyan mamudu,
lile masa ni gole masa,
masa sen suma ni masa da suma,
nanzan kòrò jòré, misikina ni kòli,
nyé bilen cèman kulubali,
duwa ni wa,
mari heri ni mari maladó,
masa buwakari ni seyiba ma na,
dun-kòrò sagaba ni dun-kòrò mori,
koyan zan jan ni koyan mamudu,
denninba bò, musokòrò bò, siraba bò.

jatigiw, ninw bée de tun ye cè rjanaw ye an fè mali kònò yan.

denninba bò sara, musokòrò bò sara, siraba bò sara.

ninw bée tun ye cè rjanaw ye mali kònò yan de,

nin yòrò in ye kulubalilakaw de ta ye.

an ko nin yòrò in ma masa buwakari ni seyiba ma na, seri ni alayi.

nin yòrò in ye masa mòdenw de ta ye,

nin yòrò in ye masa ka baara de ta ye,

nin yòrò in bè gawusu wele, gawusu kulubali, gawusu bilen ;

a sara, nyangolo mòden sara.

ò, basajalan zanbilen donna dugu kònò, laansara sera,

tile ni binni man jan, a donna dugu kònò yòrò min,

a donna dù fòlò min kònò, o bènna amadu sanba ka so ma.

a nana, a ko : a' ni wula !

amadu sanba girinna k'a kumbèn, e ! a ko :

- dunanké, bisimila, bisimila, e bóra minni ? e bóra minni ?

a ko : n'jatigiké, ne bò yòrò ka jan, n'bóra basajalan,

n'tun taalen bè kala, n'témentò don,

donsoké kèmé naani bè n'bolo, ani misi kèmé naani,

n'b'a fé ka taa n'faso la, nka salon samiyè ji tuma,
ne tèmènnà yan, n'ye kamalen kelen birilen sòrò a ka foro la,
a ko ale de ye dinyan cè kelen ye, yali yan tè dinyan ye wa ?

amadu sanba ko : yan ye dinyan ye.

a ko n'ka jigin, k'a bè cèya jira n'na,
ko sabu la, ne ye bamananden fugari ye,
ko sanu bònnon bé duguma, k'olu b'a la k'o tòmò,
ko samiyè mana se, ko bamanan bi kulusi ni duloki kolon ka taa cìkè la,
ko ne bamananden fasannen ye ka kulusinini jè ni dulokinini jè don, ka
yèlè so kan.

ko n'ka jigin k'a ka cèya jira n'na.

ò, ne tèmèntò y'a jaabi, nko n'bi taa n'mago de la,
a ko yali ne bi taa mago jumèn na, ne ko n'bi taa cèya nyini kala,
a ko n'ka jigin, ko cèya bè ale bolo yan, k'a bè n'bin, ka n'kan tigè,
ko ni cìkè don, a bi n'dan,
ko ni marifa ko don, marifa fila b'a bolo yan, a bè mugu ci n'na ka n'faga.
ò, ne ko a ka sira bila, n'ko to dò mòna, n'ka dun tuma ma se.
ò, ne tèmènnà k'a to a ka foro la.

laansarà dun sera k'a ban, ale ko a bi cèya jira n'na,
ne ko n'segibaato, n'ko n'bi si yan, sini dugu mana jè, a ka cèya jira n'na.
ò, kòmi n'bi tèmèn, n'ko n'tè se ka tèmèn, fo n'k'a yòrò nyini.
n'b'a fé ka si so kèné kan, dugu mana jè, a k'a ka cèya jira n'na.

basajalan zambilen ye nin kuma fò amadu sanba a ka du kèné ma tuma min,
amadu sanba ko, a ko : n'denkè, ba ! ba ! ba ! ba ! ee ! i kana si yan dèrè !

n'i sira yan, i bé fèn bée ye i nyè la sini fo hère.

e ! dinyan cè kelen, maa tè dè, a ja ka gèlèn, a da jara ka gèlèn,
a dusukun ka gèlèn, a ti hinè.

maa tè dugu kònò yan, n'a ti se maa min na.

hii ! n'denkè, n'b'i deli, e ye dunan ye, i tè cè kelen cogo don,
a ma nyi, a ka jugu ; kana si yan ; n'i sira yan,

a b'i ka misi kèmé naani ta, k'i ka donsoké maa kèmé naani ta.
n'denké, n'b'a nyini i fè, i k'i dogo ka tèmén, dinyan cé kelen ka n'i ye.
tèmén jona, ni dumuni ko don, n'na n'ka dumuni d'i ma i ka taa.

basajalan zanbilen ko : ee ! amadu sanba, n'fana b'i deli, ne ye bamanan de ye :
dinyan cé kelen k'a fò a bè céya jira ne la, ni ne ye n'dogo ka tèmén,
n'a y'a mèn ko n'témenna, i k'a don, a bèna n'nèni n'kòfè dè.
o man di n'ye, n'b'i deli, amadu sanba, ni cé kelen bè yan,
i ka taa fò a ye ko ne nana dè, k'a ko a bi céya jira
kamalen min na, ko n'ni misi kèmé naani bè so kéné kan,
ani donsoké maa kèmé naani, ko n'bi si, ko sini sògòma,
a k'a ka céya jira n'na ; n'b'o nyini i fè, e ye oiden de ye, n'b'i deli.

amadu sanba ko : n'denké, kan'a ké dè, dinyan cé kelen tè maa ye dè.
i k'a don, a bèna i bònè i ni na, k'i ka nafolow ta.

basajalan zanbilen ko : nin té baasi ye, e ka taa ne ka ci fò a ye.

ò, amadu sanba ko : nin té baasi ye.

a wullila, a bi na an fè dinyan galaba la tuma min,
an kamalen bée dalen bè gala kan, dinyan cé kelen dalen b'an cé la.
n'a yélèla, an bée lajèlen bi jè ka yèlè a fè ko : èhé èhé èhé èhé !
n'a y'i mantò, an bée bè an mantò.

hali n'a ye nkalon tigé, an bée b'a fò o ye tinyé ye, bée bi siran a nyè.
ale ye kamalenkòrò belebele, jamanjan ye.

ò, amadu sanba nana an sigilen sòrò dinyan galaba kan,
an kamalen ni cèkòròba bée dafalen bè, dinyan cé kelen masala kan bè,
an bée lajèlen cé rò, hali maa tè se ka kuma kosèbè.

a kelen jamannenba bè gala kan, amadu sanba nana, a ko :
a' ni su !

an y'a laminé, dinyan cé kelen yèrè y'i kan to ko : marahabani !
amadu sanba, hèrè tilenna wa ? du kònò maaw ka kéné ?
a kèra di ? i nana mun nyini ? n'ka dò miné k'o bin,

k'o kò kari i nyèna sisan wa ? e ko cogo di ?

amadu sanba ko : ayi, i kana maa bin k'o kò kari,

cé tè dugu kòno yan e kelen kò, n'ka kuma bè n'da dè,

n'a y'a sòrò i tè fèn ké n'na, i tè fèn fò n'ye, n'bè n'dantigé.

dinyan cé kelen ko : è, amadu sanba, ne ni n'ka ko o ko, n'tè fèn ké maa la koyi,

n'tè fèn yèrè fò i ye, sanko e ye nyamakala ye.

n'tè kuma jugu fò i ye, n'tè ko jugu k'i la ; mun b'i fé ? a fò n'ye.

amadu sanba ko : wa, salon, cike tuma, sògòrna da fé,

bamananden kolon min tèmènna k'i birilen to i ka foro la,

sibantò min tèmènna dè, sibantò tè laadili kan mèn,

o kamalennin ko a tun ko a bè taa cèya nyini,

ko e k'i bè cèya jira a la ; a tèmèntò don :

misi kèmé naani b'a bolo,

donsokè maa kèmé naani b'a bolo,

ko a bi so kèné kan, k'e k'i bè cèya jira a la,

ko ne ka n'a f'i ye, ko ale tè se ka tèmèn ko fo i ka na cèya jira a la.

n'nana o ci de fò i ye.

è, dinyan cé kelen ko : amadu sanba, i ye kibaru duman fò n'ye dèrè.

o yòrò bée, dinyan cé kelen y'i cun ka bò gala kan,

a ye kò-kan kali sinyè tan ni fila ké ka taa i jò, a ko :

- amadu sanba, e, min nana ci fò n'ye fòlò, n'ye misi duuru ni e la.

cènin sara, a si banna, a ta tinyèna.

hii ! ba ! ba ! ba ! dugutigi, n'ye misi duuru ni e la,

è, dugu jónw, n'ye misi wòrò ni aw la,

jeliw, n'ye misi tan ni aw la,

n'yèrè bè misi tò ta.

èhè ! taa fò a ye ko ne ko k'a si banna,

ko sini dugu tè jé k'a sòrò ni na, bari n'b'a faga k'a sòrò dugu ma jé.

ò, an ye nin yòrò in fara k'a bò poyi la, k'a da kaba madi

denké fòlò balamusa de la, ni ale tun ye an fè bamanankè bannen ye ;
bala dalen bé ngranu, u bamanankè maa baa kelen ni sekumaru tun bé ngranu,
ò, bala tora janjon na dè, an ye nin yòrò in da bala la,
ko bala tora ngranu, bala ni cè minè jaraw tora ngranu.
bala tun y'an fè cè masa ye mali kòno yan, bala dalen bé ngranu dènen na,
kaman zankura ka maa minè wulu !

ò, kènè tigera yòrò min, a don, an dinyan kamalen ani dinyan cèkòròba,
musomisen, npogotigi, bilakoro kuwalen, dinyan cè kelen ye k'an bès fara nyògòn kan,
ko ale ka nyò ka taa gosi ; nka nin ci for'a ye sufè,
a ko o tuma na ale ka bi nyò gosi ma bò, nyò gosi ka bila sini na,
sabu la, nin kamalennin in ye ka nyèdonna kan min fò ale ye,
ko ale silen bé so kènè kan, ko ka cèya jira a la,
k'o ka nin kamalennin in si ban fòlò, k'o ka misi kèné naani ta ;
a bi misi dó tila dugu mògòw ni nyògòn cè, a yèrè bi misi tò ta.
ko dinyan cè n'a muso, mògò minw ka surun, olu ka kòlòn dabiri
ka yèlèn k'i jò o kan, k'i kunkolo da kogo sanfè ;
mògò minw ka jan, olu bé k'i kunkolo da kogo la,
k'ale ni basajalan zanbilen lajè nyògòn na, ale dinyan cè kelen,
a bèna ta tugu basajalan zanbilen na, sisan, bée nyèna.
ò, basajalan zanbilen dun tun ye bamanankè kelen ye,
a fa y'a ko nègè hayaw la, aladeli garan b'a bolo.
basajalan zanbilen tun ye bamanankè jolen ye dè.
ò, an ye nin yòrò in fara k'a bò poyi la, k'a da cèmandali ncikòrò la :

||| banya ka foronto,
jònni bé na foronto fifa ?

o bamanankè cè fila, olu dalen bé cèmandali : cèmandali nci kòrò ani cèmandali babilen.
olu cè fila de tun bé tabadaga min k'a di nyògòn ma,

o y'a sòrò sikarati ma na anw fè.

ò, dugu mana jè, cèmandi ncikòrò, a bi misi woloba da bulon kònò,
takurun dadonnen bè, a dógòké babilen bi n'i jò a ma : kòobè, i ni sògòma !

a b'a fò : marahabani n'dògò babilen, kòri i silen bè hère la ?

a b'a fò : kòokè, ne silen bè hère la kè, mun bè ne bali ka si hère la,
fo ni ba danga den min ye bònè kè ka n'ségèrè, kòokè,
o kò n'tè ne silen bè hère la dè.

ò, ncikòrò b'i kan to a dógòké babilen ma : ah ! n'dògò, e b'o kuma fò ne ye ?

babilen b'a kòròké jaabi, a b'a fò : kòokè, den caman bè wolo, kòrò t'i ye dè.

ncikòrò b'i kan to a dógòké babilen ma, ko : i bè nkalon na,

ne cèmandali ncikòrò, ne tògò gansan bi cew gen kungo kolon na,
hali ni n'yèrè tè yen ; ne ye den fòlò ye dèrè.

a b'i kan to a dógòké babilen ma : n'dògò, i b'i min wa ?

babilen b'a fò : kòokè, n'bè n'min.

a bi sira kunkurun mònyòngò, k'a kè tabadagaba la,

ka takurun dò kun kari, k'o tasuma kisè ta k'a da tabadaga sanfé.

cèmandali ncikòrò sigilen bi sisi sama kosébé : bogoyi ! bogoyi bogoyi !

a bi tabadaga di a dógòké babilen ma, ko :

- n'dògò babilen, cènin o, i min, n'dògò, cèbakòrò minbali tè mònè bò !

aah ! a b'a fò : kòokè, ne bè n'min, sabu la n'an donna kungo kolon na,

ne babilen bi maa kèmé fila ni débè miné, ò, maa kèmé, kòokè,

n'bè na o d'i ma woro sòngò ye, a tò maa kèmé ni débè, n'yèrè b'o ta.

kòokè, ne bi n'min dèrè.

a b'a fò : n'dògò babilen, i min, n'anw cè fila tè cèmandali sumu na,

a tò bée ye tankòn fu.

ò, tankòn kòrò ye mun ye bamanankan na ?

tankòn de bi boli ka tèmén kungo sogo bée lajèlen kan, sogo bolilaba don.

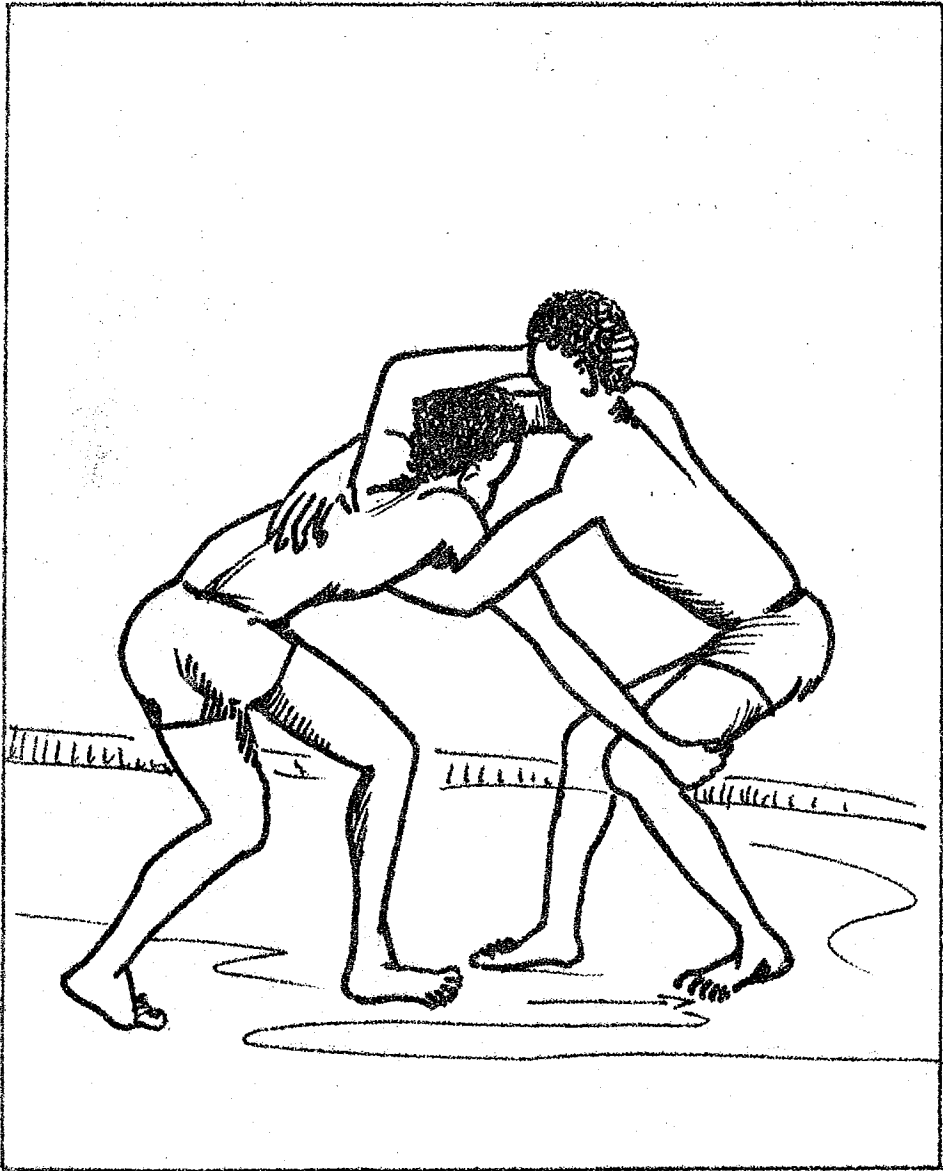
u maa fila bè tabadaga min k'a di nyògòn ma anw fè cèmandali.

an ye nin yòrò in fara k'a bò poyi la, k'a da cèmandali ncikòrò la,

ko banya ka foronto,
ko jònni bè na foronto fifa ?

m/ tan tile sini nana falen, basajalan zanbilen, a ye kirike d'a ka jibe la,
a ko a ka donsokè maa kémé naani ma : aw ka n'kòno yan,
a ko a ka misi kémé naani gèn fulaw ma : aw ka n'kòno yan.
n'bi na so kéné kan, dinyan cè kelen bina a ka cèya jira n'na,
ne basajalan zanbilen na, n'o fara n'ta kan.

pullo ila fulbe keeway !
fula min bè kabi fula ma caya !
fulbe no kiirdon !
fulaw a' ni su !
fulbe cade e mon !
fulbe, a' ni ce
fulaw ko nin yòrò in ma : gooto misikina wala gido, wala gidaado
ko teri tè faantan na, faanta yèrè tè teru fè.
fulaw ko nin yòrò nin yòrò in ma : gooto bu sappo,
sappo buri teemedere,
teemedere buri ujunere.
anw bamananiw kò : kelen ka fisa tan ye,
è, tan fana ka fisa kémé ye,
è, kémé yèrè fana ka fisa baa kelen ye.
bori misikiina wala hala,
ko kuma yèrè tè faantan fè.
jatigiw, a' ni su, jatigiw, a' ni surò baro.
jatigiw, a' ni nyénafin : maa bè baro caman na, nyénafin b'i la.
è, jatigiw, dinyé yèrè bi ban, sanko a kòno fènw.
jatigiw, dinyé ye baro ye, n'o tè nin fulaké in sa tuma mènna,
nkoni bara tan ni fila tun bè nin yòrò in fò anbodejó ye,
nin tun ye fula ye, fulaké dalen bè gundaga.

a kòrò an ka fulaw ye de, a man fisa u ye de.
galajò tun b'anw fè mali kònò yan de,
anbodejò tun b'anw fè mali kònò yan de,
silamakan tun bè mali kònò yan,
garaba tun bè mali kònò yan,
nin bée tun ye fula kamalenw ye.
cé rjana caman tun b'anw fè mali kònò yan de.

*

*

*

10 . N'I KOROTORA SANNA FEN KORO
A BO B'I NYE NOROKO.

ò, basajalan zanbilen, ani jibe tèmènnà, a bòra fura tu rò,
a nan'ì jò dinyan sokala da la.

dinyan cè kelen fana, a ye kirike d'a ka dafekè belebele jamanjan in na,
a yèrè ye kamalen belebele jamanjan cènyi ye ;
a ye da fila banamini, a nan'ì jò dugutigi ka bulon da la, a ko :

- dugutigi, ayiwa, n'bina bò, n'b'a fè ka taa cèya jira nin bamananden

kolon in na,

n'b'a fè ka taa cèya jira fugari in na,
n'ye misi n'ì la, i k'o biri i ka denbaya ye.

ah ! dugutigi ko a ma : cè kelen, i tun tè sabali, cè kelen !

dinyan cè kelen, i tò, n'ka ntalen da i la :

maa b'a fò i nyògòn tè i ba ka wolo la,

maa b'a fò i nyògòn tè dugu kònò,

nka i nyògòn tè jamana kònò, o tè fò dé.

ne m'a fò i ye, i kana bò kènéma dé, n'den,

nin kamalennin in to yen, a ka taa :

i mana ntura juru kurun tigi ye i ka wéré kònò,

a to yen koyi, i b'a sòrò a tèmènnen bè wéréba caman na dé.

dinyan cè kelen ko dugutigi ma : e ta o ye mun de kuma ye ?

ne tè jèn n'o ye, o ye manamana kan de ye :

è, ntura juu. Arun tigi, n'i y'a tèmènnen ye wèrè caman na,
i k'a to yen, olu wèrèba lankolonw de ye.
a tèmènna wèrè minw na, a m'a nyògòn ntura sòrò yen de.
wa ne tè nin cénin in to yen abada !
è, amadu sanba, n'ye misì duuru ni i la, bari n'bè cénin in si ban ;
dugu jeliw, n'ye misì duuru ni olu la,
funèw, n'ye misì duuru ni olu la,
wa, n'yèrè bè n'ka misì tò ta.
tile ti se yòrò si ni n'ma nín ta tinyè ; ne bi bò.

ò, dinyan cé kelen ni dafè girintò bòra sokala da fè.
dugutigi fana ma fila kè koyi : a bòra a ka bulon kònò,
a taara sokala kòrònfè, a ye bulonda sògò,
ka na tilebin fèla da sògò,
ka na bayanfan fèla da sògò,
ka seheliyanfan fèla da sògò,
ka dugu don da naani bèe sògò, k'a konyi bila a kun.
dugutigi yèrè yèlènna k'i sigi bulon san fè.
basajalan zambilen taamana, a nan'i bolo don dinyan cé kelen bolo,
u ye nyògòn fo, a ko : cé kelen, n'ka ci fòra i ye wa ?
cé kelen : a for'a n'ye.

a ko : ne tèmèntò yan salon, e ko i bi cèya jira ne la,
ne ko n'bi taa cèya nyini kala, e ko ne fasannen bè,
ne ko i k'a to n'ka tèmèn, n'ko to dò mòna, a dun tuma ma se ;
o tuma, n'tèmènbaatò don ka taa bò kala dé.
n'taara cèya nyini, n'dun ye cèya sòrò :
donso ma kèmé naani bè n'bolo,
misi kèmé naani bè n'bolo.
ò, ne taara ci fò amadu sanba ye, n'k'a k'a f'i ye,
n'ko n'tè se ka tèmèn, ko e k'i bè cèya jira n'na.

ò, n'nalen b'o de la, n'b'a fè i fana k'i ka cèya jira n'na,
n'b'a fara n'ta kan, sabu la, maa kelen tè se ka cèya gundo dòn k'a ban.

dinyan cè kelen ko : kuma banna, è, kabi salon, e témentò,
n'e tun sònna ka nin fò ne ye, n'a sòrò ne ma n'ka cèya jira i la ?
i si banna dè, bari n'bina tile fila jira i la kabanògò la sisan,
mín tè ala ka tilew ye ; i ta tinyéna !
i ka misi kèmé naani, olu kèra ne ta ye k'a ban ;
i ka donsokè maa kèmé naani, olu kèra ne ta ye k'a ban.

ò, an ye nin yòrò in fara k'a da n'ka donso karamògòbaw de la,
an ko nin yòrò in ma :

duguma rjala finbali ni kulu kan nyè jugu !
nègè bila nègè kònò, sankalima dunun !
to sumalen dun, ani na sumalen dun !
kulu kunbèn ni jè kunbèn !
ka ji forokobaw kè ji finyènbaw ye,
sajuru ni ngomi !
ka jiri sumabaw kè bulon sumaw ye,
ka nyèbèrèku kè senna sabara ye,
n'bolo bila joli kéné, i ko murufe bilen,
ka kun kéné bila n'kòrò, i ko dibinin kurun,
ka ku kéné bila n'kòrò, i ko furalan siri,
ee ! maanu, sa-turna-se jigi kun tè ala la dè !

ò, basajalan zanbilen, ah ! ani dinyan cè kelen, u tugura nyògòn nò fè,
u bi taa kungo kolon rò, u nana, fò u bina se sò kéné kan,
fo u bina don fura tu rò, basajalan zanbilen y'i cègnè k'i jò, a ko :
- cè kelen, e k'i bi cèya jira ne la, an ye dugu so kéné ban,
fo an donna fura tu rò, è, n'e ma cèya jira ne la ten sa,

o tuma, o dun bè kè cogo di : an fila, kungo kolon rò,
maa tēna an ka cēya cogo dòn dè.

an tēmēna maaw la sa, i tē cēya jira n'na yan sa ?

dinyan cè kelen ko : o tē baasi ye, ne hakili la an bi taa yòrò jan de,

hali ni n'bi faga, n'kana i faga maaw nyēna.

nka n'i yèrè ko n'ka cēya jira i la so kènè da la yan,

o bi kè, i labèn-ka n'kònò.

jatigiw, ncaro ka nin yòrò in, a ti foyi fò ni fula kuma tē,

a tun bè fuladenw nyè, a dalen bè nènè : bubu ardo galo,

a ja tun ka gèlèn, fula tun don, ncaro dara a la.

ò, jatigiw, ni nònò ko saraka fòra i ye, i b'o nyini misigèrna bédari fè dè.

ò, nka ni ntura ko saraka fòra i ye sa jatigiw, i b'o nyini wèrètigi amadu fè.

jatigiw, a' ni su, maa t'i ban i nyè ko ma, k'a cilen bè dè, jatigiw.

jatigiw, dugujè yèrè ti tēmèn dugu la k'a ka dògò dè, jatigiw.

jatigiw, n'i y'a mèn ne cira n'nèn kan, i y'i nèn labò de dè, jatigiw.

ò, jatigiw, an ye nin yòrò in fara k'a bò ncaro la, ≡

k'a da baba jagawuru la, baba jagawuru dalen bè jara,

maa nyuman tun don, a tun bè an fè mali kònò yan.

a ka walijuya bonyana, fo a ye mise'i tununnen nyini ba ji kònò, k'a ye.

baba jagawuru, wagelakaw mòkè don :

maa o maa bi fo ko wage, e de mòkè ye baba ye, a dalen bè jara.

ò, dinyan cè kelen ko : o tē baasi ye dèrè, o tuma, an k'a lajè yan.

basajalan zambilen ko : wa, n'filè, e min fòlò ko i b'i ka cēya jira,

e dun ti cēya jira ne jòlen na, n'k'a ye ; an ka dan yan sa.

basajalan zambilen y'i jò, dinyan cè kelen taara sokè jò fo yòrò jan,

a ye da fila fan fila sòni, ka nэгèden fila bila fan fila bée kan.

a ni sokè wulila basajalan zambilen jòlen kan,

sokè bolitò natò b'a la ka nin yòrò fò...

dinyan cè kelen nana se basajalan zanbilen jòlen ma,
a ye da fila fan fila waga, a y'a da turu a rò,
n'a ko : kiriw ! kiriw ! n'égèw ma bèn tinyè ma.

è, basajalan zanbilen ko : a cogo ? e ka cèya jira cogo ye nin ye ?

- aah ! an ! ee ! ba ! ba ! ba ! ni nin ye ne ka cèya ye,
cénin o, ncininin de ye nin ye, n'ma fèn kè fòlò.

ò, basajalan zanbilen ko : nin té baasi ye, hali bi, taa i labèn ka na.

dinyan cè kelen taara so jò kènè jan tugun, a ye da fila fan fila sòni,

hababababa ! a surunyara basajalan zanbilen jòlen na,

ka marifa fan fila bée turu a rò, n'a ko : kiriw ! kiriw !

o n'égèw y'a jè, hali u ma surunya basajalan zanbilen na.

è, basajalan zanbilen ko a ma : yali i ka cèya bée ye nin ye wa ?

- aah ! a tò bè kò ! n'kònò.

- hali bi taa i labèn, cè ta ye saba ye.

dinyan cè kelen taara i jò sinyè sabanan na, a girinna ne ka bamanankè kan,

a nana basajalan zanbilen jòlen na tugun, a ye da fila fan fila turu a disi rò : kiriw !

kiriw !

n'égèw ma hali duloki jeni sanko ka se a fari ma.

ah ! basajalan zanbilen y'i kan to a ma, a ko :

- cè kelen, cè ta ye saba ye sa dè, e ye sinyè saba kè ne la,
o y'e ka cèya bée ye wa ?

cè kelen ko : ayi, n'ka cèya tò bè kòfè.

a ko : wa, n'a tò bè kò, i ye sinyè saba kè, i fana k'i jò,

ne fana ka n'a cèya jira e la sa kè,

sabu la, ne tun taara cèya nyini kala, ne dun ye cèya sòrò.

an kó nin yòrò in ma :

masa buwakari ni seyiba ma na,

seri ni alayi, seri cèman, buwakari cèman.

sira bò, denninba bò, musokura bò.

masa buwakari ni seyiba ma na,
duwa ni yasa,
mari heri ni mari maladò.
nin ye n'ka kulubalilakaw de ta ye.
koyan zankè ni koyan mamàdu,
lile maa ni gole masa,
masa sen suma ni masa da suma !
suguné ni nkòri nyé bilen
cèman kulubali, manden rjana n'a boli !
cé ma ne ka kulukutu bali !
kolo nyama ni doso ye
aladungò kòròba ni aladungò ncinin.

ò, dinyan cé kelen fana ko basajalan zanbilen ma :

- nin tè baasi ye, ne ye sinyé saba k'i la k'a ban,
ne tè se ka n'ka cèya bée jira e la yòrò kelen ;
ni e yèrè fana k'i b'i ta jira ne la, n'fana b'i kònò.

ne ka bamananké bilen, basajalan zanbilen, a n'a jibe taara i jò yòrò jan.

a fa ye misi wolo garan min dila ka aladeli k'a la,

basajalan zanbilen, a ye misi wolo garan in don a bolokan na, k'a tò miné a bolo.

ò, jaa a bé dinyan cé kelen nyéna ko basajalan zanbilen

bina mugu ci ale la de, a dun fana dalen b'a yèrè la, nègè t'a don fiyew.

un un, basajalan zanbilen m'ò ké de, a ye wolo garan miné a bolo,

a ni soké girinna dinyan cé kelen jòlen kan, a surunyara a la yòrò min,

a y'i bolo ni wolo garan kòròta, a ye dinyan jòlen lajè,

a ye wolo garan saba a kun !

dinyan cé kelen y'i biri so kan, a y'a dasi a kò rò !

a wulila k'i sigi, a y'a banamini a cémancé fè !

a ma nya, a ye nègè sigi sokè la.

aladeli wolo garan dun, i bi kulo a bolo i komi i da ka fara,

99

X

X

f' bi boli a nyè i komi i k'i yèrè faga.
bi m'a to a y'i biri, a y'a wuli a kun a kò cè fè !
a wulila k'i sigi, a y'a janamini a cèmançè fè !
a y'i biri tun, ee ! a y'a ci a kun !
patisakana ! a ma nya ! dinyan cè kelen ye nègè sigi sokè la,
sokè panna, basajalan zanbilen ni jibe tugura a nò fè.
a mana kun a la, a bé wolo garan pèrèn a kun !
a b'i biri, a b'a lasama a kò cè fè !
a b'i fo ka wuli k'i sigi, a b'a banamini a fè, a b'i da.
a labanna, a tora k'a bugò.
ale y'a miné ni cèya ye, n'a ko : pali ! a b'i kan to ko : hun ! hun !
n'a y'a ci a kun, a bi wuli k'i sigi, a b'a fo ko : hun !
n'a y'a ci a kun, a b'i biri, a b'a fò : hun !
n'a y'i biri, a b'a ci kò rò, a b'a fò : hun !
n'a wulila k'i sigi, a b'a banamini a cèmançè rò, a b'a fò : hun !
a y'i kunda dugu sokala kan, basajalan zanbilen tugura a nò fè,
a bi to ka wolo garan pèrèn a kun :
a mana a sigi a kun, a b'a fò : hun !
a mana a sigi a kò rò, a b'a fò : hun ! hun !
a b'a kan k'a bugò ; a ko a bi don dugu kòròn fè don da fè,
a y'a sòrò o sògòlèn bè ; a seginna a kò.
basajalan zanbilen ni wolo garan tugura a nò fè :
a b'a sigi a kun, a b'i biri,
a b'a sigi a kò rò, a bi wuli k'i sigi, a kan bè : hun ! hun ! hun !
a ye hun ban yen, a y'i kan to, a ko : aa ! aa ! aaa !
a b'a kan k'a ci a kun, a kan bè : a ! aa ! aaa !
aa banna yen, u ye dugu lamini ni nyògòn ye,
a b'a kan ka wolo garan kè k'a bugò.
an bannen ye, a ko : hoyi ! hooyi ! hooyi !
hooyi bannen ye, a ko : woo, rjalade !

a b'a kan k'a bugò ni so garan ye : a b'a ci a kun, a b'i biri.
a b'a ci a kò rò, a bi wuli k'i sigi.
a b'a banamini a cernancè rò, a bi so la k'a boli.
woo, xjalade bannen, a y'i kan to : ce, maanu walasi, ee, ne bina sa koyi !
haa ! aa ha ! éé, ne bina sa koyi ! eee ! ne bina sa koyi !
a y'a ci ni wolo garan ye fo k'a kulo kan ban a da,
k'a nyenamini, k'a yuruntu, k'a bin nyaman sununkun kan.
a tilara k'i cun ka bô so kan ; a k'a b'a kan tigè yòrò min sa,
dugutigi y'i kan to bulon san fè, a ko : n'denké, a to yen, a to yen ;
a sara sa, kan'a kan tigè bilen, a salen bè, a to yen.
ò, basajalan zambilen fora ka wuli k'i jò, a ko : dugutigi don wa ?

- anhan, ne don.

- wa baasi tè, n'taara ; n'a sara, a fora a banna ;
n'a ma sa dun, i k'a fò a ye ko ne basajalan zambilen ko
k'a ka fara da fasa ja kuma fò ma : ale binna ne kan
ka ne dögöya, jaa ale da fasannen bè tan !
ko n'taara n'faso la.

ò, basajalan zambilen, a nan'a ka donsoké kèrné naani wele,
an'a ka misigén fula, an'a ka misi kèrné naani,
a y'i jò ka basajalan sègèrè.
ò, dugutigi jiginna, a nana sokala don da yèlè, a ye jònw bila,
u nana dinyan cé kelen nyënamininen ta ka don n'a ye a ka so.

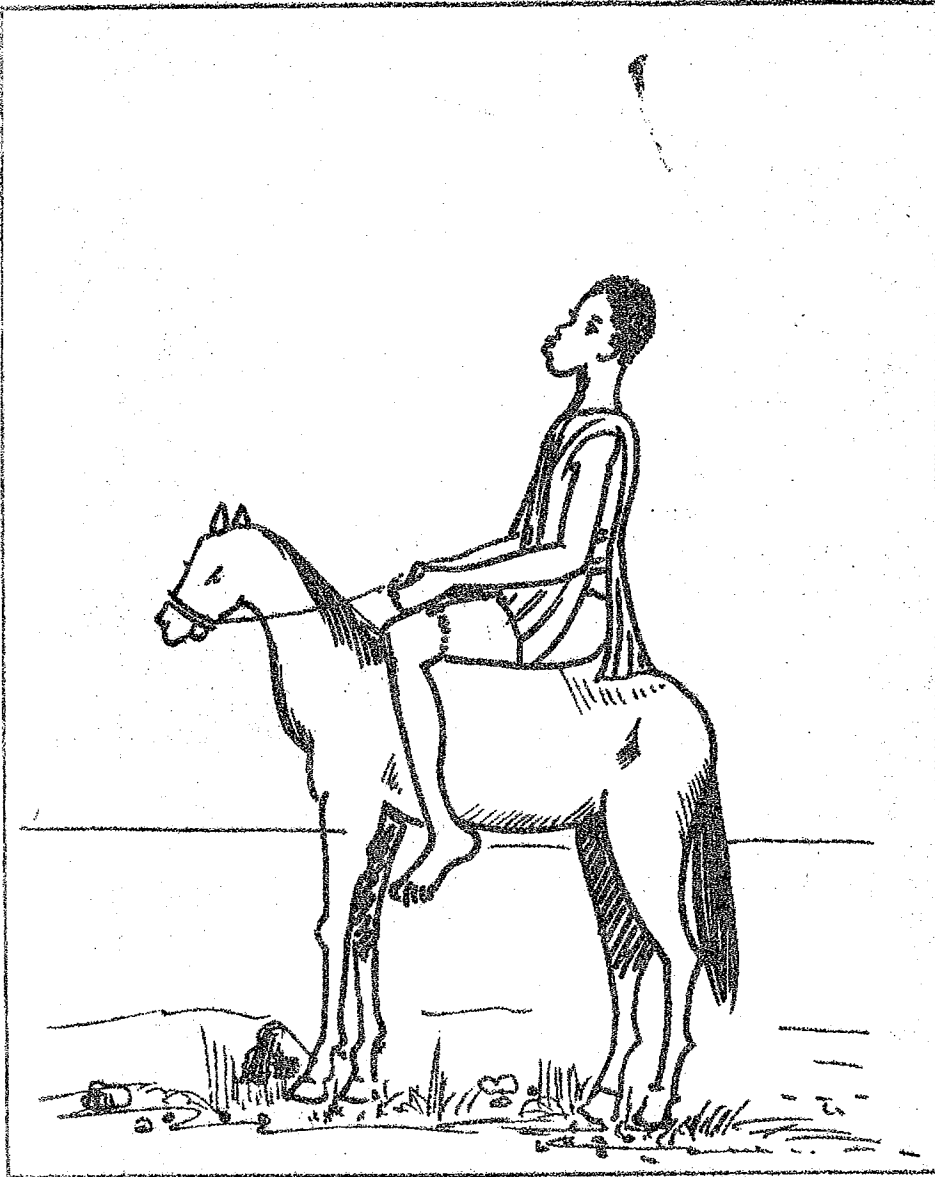
koliko duga siriman !

a ye jònké kamalenbaw wele,
buragé karonga ka jònké mandiw wele katle !
amadu amadu ka jònké mandiw wele yalaga.
komarasan, sidibe !

ò, nyënamini bora dinyan cé kelen kun na tuma min na sa,

è, dugutigi k'a ma : n'denkè, a cogo ? kabi e bi bò yòrò min,
ne m'a f'i ye n'k'i kana bò, n'ko ntura juru kurun tigi,
n'i y'a ye i ka wéré kònò, i kan'a gèn, a téménna wéréba caman na ?
e ma ne jaabi k'o ye wéréba lankolonw de ye,
k'a ma a nyògòn ntura sòrò yen de ? a cogo ?
ne m'a f'i ye n'ka maa b'a fò i nyògòn tè dugu kònò,
i nyògòn tè i fa ka so wolo la,
nka n'nyògòn tè jamana kònò, a ti sòrò dè !
ko di ? kamalennin in ye min ké e la nin ye, e sigira n'o ye ?
a cogo ? e kulo kan ma dugu céci bi, ka ji tinyé, ka jijaji tinyé ?
furu nyògònw ka tigé i la, kanu nyògòn ka tigé i la ?
kamalennin in ma e bugò fo ka cé kulo bò i da,
fo ka muso kulo don i da ?
n'i ye cébakoro kan mén yòrò min ko woyi rjalade, ne bina sa dè,
é, i ma cé kulo ban ? kabi e bi rjuran ko hun,
e ma laban ka désé o la k'a fò ko woo ! rjalade !
ka désé woo rjalade la ? i m'a fò ko : n'bina sa, n'bi sa ?
n'i ye cébakòròba kan mén ko : n'bi sa koyi, i y'a don tò t'i la bilen dè.
ko di ? n'e tun ye ne ka kuma mén, nin malo b'i sòrò ?
wa, basajalan zanbilen ko k'a f'i ye, ko n'ka kangari da i ye,
ko n'i bé bamanandenya kuma fagolen fò la, k'i k'a fòbagaw latòmò,
k'ale taara a faso la.
wa, a tun b'i kan tigé fana, ne de ko a k'i to yen.
ò, an ye kalo ké, an bi bélé mòni k'a ké dinyan cé kelen kònò :
so garan ye joli jigin a kònò, ani a bi bugò a kuncé cémancé la,
a bi ci a kò rò, o joli jiginna dinyan cé kelen kònò.

*
* *

11 . MOGO KELEN BA MA NANA WOLO.

ò, basajalan zanbilen, ani donsoké maa kèmé naani,
a nana jigin an fè basajalan ; a ko a fa ma :

- è, ba, ne tun taara céya nyini, n'ye céya sòrò,
sabu la n'tun taara kala, u ye n'bonya, ka n'karama.
n'jiginna aminata tògò fila kan, u ye n'bonya, ka n'karama.
nka n'ye kalo saba kè yen, ni u ma kèlè don kelen si.
u ye n'wele ko céya dólò kolen bè, k'an ka céya dólò min ;
ka dabali kè céya dólò la, n'ko n'ti se k'a min.
u ye di ko ka n'wele, ko céya di kolen bè, n'ko n'ti se k'a min.
ò, u ye n'wele sa ka misi faga, ko n'ka n'niyòrò sara ta,
ko céya sogo don : ò, n'ko cé bè sòrò sogo nò fè dè, ba.
n'taara tama turu misi kunkolo la, n'ko ni kèlè wulila kala,
ne basajalan zanbilen de ye kèlè kun ye, sabu la, n'a fòra cèbakòrò niyòrò,
o ye misi kunkolo de ye, ò, ne y'o de ta dè, ba.
n'taara tama turu misi disì da lan, n'ko n'a fòra cèbakòrò niyòrò,
cé niyòrò, sogo la, o ye misi disì da de ye dè,
sabu la ni kèlè wulila kala, ne basajalan zanbilen ye kèlè disì ye.
ò, ba, n'ye misi disì da ta nin cogo in na tan.
o kò fè tun, n'taara tama turu misi nyè sen kan,
n'ko ni kèlè wulila kala, ne basajalan zanbilen ye kèlè nyè sen ye.

n'i y'a mèn cèbakòrò-niyòrò misi sogo la, o ye nyè sen de ye, ba.
ò, ne ye nin yòrò saba in ta, ka misi tò to u ye, ba.
ò, ba, u sòrò la ka na n'ma o la, ka n'wele,
ko ni n'ye cè niyòrò ta sogo la nin cogo in na tan,
k'an ka taa kòbilen kèlè ; ò, ba, an taara kòbilen kèlè la,
u bolila ka n'to yen, ka n'kelen ni kòbilenkaw to nyuwan na.
jelenin kala min bè n'bolo, ba, nègè tè n'don,
n'ye kòbilen mamuru kun ci, k'a denké maa tan ni fila kun ci,
k'a denmuso fòlò nyele minè, k'o kamalen faama minè,
k'a ka misi kèmé naani minè, k'a ka donsokè maa kèmé naani minè.
ò, ba, n'ni olu nana : kòbilen mamuru denmuso fòlò nyele,
n'y'o di n'jatigimuso fila aminata tògò fila ma kala yen.
a kamalen faama, n'y'o fana di n'jatigimusow fila ma, ba.
ò, wa, ba, ne na kan kèra nin ye.

é, fa k'a ma : n'den, ee ! nin tè baasi ye dèrè, n'den, ko di ? i ye cèya ye ?

a ko : anhan, ba, n'ye cèya ye.

a ko : wa, nin de ye cèya ye,

cèya yèrè fana ye nin de ye,

cèya ye galabu de ye,

cèya ye dusukun de ye,

cèya ye hakili sigi de ye.

maa caman ye cè ye, nka hakili t'i fè.

maa caman ye cè ye, nka galabu t'i la.

ka hakili sigi k'i la,

ka dusu don i kònò,

ah ! n'den, n'o kèra, i ka cèya bi dafa.

nka n'den, i bisimila, i nali diyalen bè n'ye.

misi kèmé naani in, n'b'o di njaraw ma, tògò sòngò ni jamu sòngò ye.

n'den, maa bi tògò san de, maa bi jamu san de.

nka n'den, i ni ce ! ntolonin kana a fa bò jirila yèlèn na,
a kana a to bubagaw k'a ku nyimi duguma

ò, basajalan zanbilen, a ye misi kèmé naani di an rjaraw ma,
an ka a ma : warabaden, a barika !
an ko a ma : bamananké sèbékéla, a barika !
an ko a ma : bamananké tinyétigi, a barika !
basajalan zanbilen ye misi kèmé naani ké ka tógò san tan.
an jeliw bè kuma kelen fò hòrònw ye, o ka di aw ye,
nka a tò kuma kelen, ni an y'o fè, u b'o ké kèlé ye :
an b'a fò hòrònké ma : warabaden, warabaden ! o ka di hòròn bée ye ;
nka n'an ko maa o maa ma ko faliden, o b'o ké kèlé ye.
ò, falí ni waraba dun, kulusi t'a fila si la :
kulusi tè waraba yèré la, kulusi tè fali fana la,
nka kuma fò cogo de b'a ké kèlé ye.
an tora ka basajalan zanbilen balima, an ko a yòrò in ma :

poyi ! fasa ni kala,
kò kuru, kò sumalen,
bèn ka sanba, asa ka sanba,
kèlé kun maladó, ayisata maladó !
gannya kèmé, sanu kéné jele !
zoranin ninkin nankan, ntominin kelen.
cèkala jugu rò misi bannen, a ti fula kuma mèn.
dòn kòrònin, dòn goman,
n'i y'a dòn ka taa nyè, i fa bi sa.
n'i y'a dòn ka taa kò, i ba bi sa.
n'i tora a dòn bali ye, i yèré bi lahara kòlòn ji min.
balansan kòrò kò sumalen,
bò kun ni tare !

an ko :

daamu ni nyè ji sumalen,
jakuma ji ni to,
dò b'i ban a la,
dò b'i bolo fila ké k'a nòoni.
négè sénkèrèn kènè,
dò b'a ji min, o ti se k'a nyimi dè.
poyi ! dégé ye galama saran,
a kéra minbaga kònò gan ye.
bulon kònò manyumanin fin,
bulon kònò manyumanin jé.
jaa, maa yéré-ma-bila tè mònè bò an fè bamanan na dèrè.

ò, nin yòrò in fòra basajalan zanbilen ye, a tun b'an fè mali kònò yan de.
basajalan tomon filé duguba ni sèménékura cé.
ò, jatigiw, basajalan zanbilen, a ka baro banna yan, bi su in na.

gafe kònó kumaw

dantigeli .....

1. cèkòròba sigilen bè fèn dò ye denmisennin jòlen t'ò ye.....
2. jaa, shéba té fèn jugu yégéyégé a denw kòrò .....
3. to dò mòna, a dun tuma ma se .....
4. sanin dogolen de bí kògò .....
5. n'i ye cèkòròba da falen ye mugu la, a nyigin ji de b'a da .....
6. jaa sagajigi ka kun biri té sira dónbaliya ye .....
7. jòn mògò la ye kara ye .....
8. ké ko de ye fò ko ye .....
9. kuma fòlen kòrò tò ye da lamaga ye .....
10. n'i kòròtòra sanna fèn kòrò, a bo b'i nyé nòròkò .....
11. mògò kelen ba ma rjana wolo .....